

6 «Урядовий кур'єр» дізнався, які зміни відбулися в житті українців на Херсонщині, Запоріжжі та Сумщині після введення воєнного стану

7 ТОП-11 запитань та відповідей про правила розмитнення автомобілів з іноземною реєстрацією

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

П'ЯТНИЦЯ, 7 ГРУДНЯ 2018 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№231 (6347)

ЦИТАТА ДНЯ

ДЖОН ГЕРБСТ:

«Кремль не виграє війни в Україні. Там змушені будуть укласти мир, який головним чином відповідатиме позиції України і країн Заходу».

Екс-посол США в Україні про силу нашого громадянського суспільства й міжнародну підтримку в боротьбі проти агресії РФ

Прощай, «великий договір»

НАРЕШТІ! Верховна Рада ухвалила Закон «Про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією», внесений Президентом. Його підтримали 277 народних депутатів. По кілька голосів віддали навіть депутатські групи «Воля народу» та «Відродження». Повністю проігнорували голосування лише Опоблок.

Тож з 1 квітня 2019 року припиняється чинність так званого великого договору з РФ, укладеного 31 травня 1997 року в Києві та ратифікованого 14 січня 1998-го. Це зумовлено збройною агресією Росії проти України, що становить істотне порушення цього договору, чого деякі фракції парламенту не можуть усвідомити й досі.

Припинення чинності договору звільняє Україну від будь-якого зобов'язання з його виконання і не впливає на її права, зобов'язання чи правове становище, що виникли в результаті виконання цього договору до припинення його чинності відповідно до статті 70 Віденської конвенції про право міжнародних договорів. Документ, повідомляє УНІАН, набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування.

ЦИФРА ДНЯ

17,712 млрд дол. становили міжнародні резерви України на 1 грудня. Впродовж листопада вони зросли на 5,8%

Російський вплив на Україну не зменшується, лише змінюються форми

НАЦБЕЗПЕКА. Міністр з питань тимчасово окупованих територій Вадим Черниш розповів про методи боротьби з пропагандистськими фейками, які масово продукує сусідня країна-агресор

Свято спонукає до роздумів і дій

ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ. Військові підрозділи активно виконують завдання, визначені правовим режимом воєнного стану

Насиченим видався День Збройних сил для їх Головнокомандувача й самих військових. Уранці Президент Петро Порошенко взяв участь в урочистому ритуалі на вшанування пам'яті загиблих українських

воїнів, який проходив у Залі пам'яті на території Міністерства оборони. Президентське подорожжя поклало букети квітів біля Пам'ятного дзвона. До нього та стели, в якій вмонтовано осколки снарядів, також встановили

кошик квітів від Президента України.

Військовослужбовець загону Почесної варти двічі вдарив у дзвін. У Залі пам'яті у Книзі пам'яті перегорнули сторінку на дату 6 грудня з іменами

загиблих воїнів. Президент також поклав букети квітів перед Книгою пам'яті. Разом з ними квіти поклала дружина одного із загиблих цього дня героїв Ніна Марценюк. Зала пам'яті — це перший і єдиний великий мемо-

ріальний проект в Україні за роки збройного протистояння російській агресії. На її стінах розміщено таблички з прізвищами військовослужбовців ЗСУ, які загинули впродовж 1992—2018 років.

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 7 грудня 2018 року

USD 2787.9569 за 100 доларів США

EUR 3164.6099 за 100 євро

RUB 4.1775 за 10 рублів

AU 344716.93

AG 4036.96 за 10 троїських унцій

PT 221363.78

PD 349888.59

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Героїв зустрічаємо щодня. Вони завжди поруч

ВІЙСЬКО. Турбота про тих, хто захищає країну, — святий обов'язок усіх органів влади

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

Під час урочистих заходів з нагоди 27-ї річниці створення Збройних сил Президент Петро Порошенко вручив високі державні нагороди військовослужбовцям, які проявили мужність і відвагу в захисті незалежності й територіальної цілісності України.

«Пишаюся тим, що маю честь від імені керівництва держави та всього українського народу висловити щирі вдячності усім військовослужбовцям за ваші героїзм і мужність, самопожертву і звитягу, а також виконати почесну місію — вручити нашим героям державні нагороди», — сказав Президент.

Орденем Богдана Хмельницького II ступеня нагороджено командира механізованого батальйону 24-ї окремої механізованої бригади оперативного командування «Захід» Сухопутних військ підполковника Романа Коренюка. Він брав участь в АТО на території Донецької та Луганської областей із 2014 року. 11—12 лютого 2015-го під час проведення операції з утримання населеного пункту Лутугине під його керівництвом успішно виконано бойове завдання: організовано заняття 4-ю механізованою ротою цього рубежу. Та внаслідок масованого артилерійського обстрілу особовий склад вивели заради збереження озброєння, військової техніки й бойової готовності підрозділу. Під час обстрілу поблизу Дебальцевого підполковник зазнав поранення.

22—24 грудня 2016 року на позиціях поблизу Попасної під безпосереднім керівництвом офіцера підрозділи батальйону, не зазнавши жодних втрат, просунулися на 1,5—3 км углиб фронту. У трав-

Українське військо слугує надійним гарантом суверенітету нашої держави

ні 2018-го військовослужбовці 1-го механізованого батальйону під його керівництвом зайшли в сіру зону і взяли під контроль населений пункт Ленінське, яке утримують досі. У серпні 2018 року взято під контроль населений пункт Шуми на Донеччині.

Серед нагороджених орденем «За мужність» III ступеня офіцер відділу бойової підготовки управління підготовки оперативного командування «Північ» Сухопутних військ майор Олексій Лисиченко. У період 2014—2017 років він брав участь в АТО. Командир танкової роти 1-ї окремої танкової бригади брав участь в обороні донецького аеропорту, неодноразово бував у танкових боях на його території. Супроводжував колони в аеропорт особисто, евакуював особовий склад і підбиту техніку з поля бою.

18 листопада 2014 року організував евакуацію та вихід екіпажів і техніки, пошкодженої снарядами. За кілька днів Олексій Лисиченко зазнав мінно-вибухової травми внаслідок розриву снаряда.

Повага на найвищому рівні

«Громадяни нашої держави пишаються своїм

військом і довіряють йому. Армія і Збройні сили мають найвищий рівень довіри серед усіх державних інституцій. Наші Збройні сили — це заслуга воїнів і ще мільйонів українців-патріотів, які зробили неймовірне — за короткий термін, менш ніж п'ять років, збудували армію, можливо, одну з найсильніших у Європі, і зупинили російського агресора, — констатував глава держави на урочистому заході з нагоди професійного свята військових. — Саме українське військо й українська армія слугують надійним гарантом суверенітету, територіальної цілісності, незалежності нашої держави, гарантом безпеки українських громадян».

Загартовані в боях з російським агресором ЗСУ набули безцінного бойового досвіду. І це підтверджують авторитетні міжнародні військові експерти. Реформи, проведені у надзвичайно короткий термін в оборонному відомстві, забезпечили адаптацію системи підготовки особового складу до стандартів НАТО.

Збройні сили й надалі збільшуватимуть свій бойовий потенціал, чому, безумовно, сприяє поступове надходження до бойових частин сучасного

озброєння й техніки, нової та модернізованої, апробованих у боях елементів підготовки всіх категорій особового складу. Цього річ проведено безпрецедентну кількість навчань і заходів з підвищення обороноздатності.

«Я задоволений рівнем взаємодії, який демонструють учасники маневрів. А реальний супротивник повинен усвідомити: найкраще військам агресора, які окупують нашу державу, звільнити територію», — підкреслив Президент.

Українська сторона наполегливо працює, щоб це відбулося політико-дипломатичним шляхом. Але цей шлях може бути успішним лише тоді, коли ми маємо надійні, професійні, рішучі Збройні сили.

Петро Порошенко закликав військових найкраще й найефективніше використати усі можливості, які дає воєнний стан Збройними силами і органам влади для подальшого нарощування бойових спроможностей війська і посилення обороноздатності нашої держави.

«Нам треба тримати і порох сухим, і зброю наготові в умовах різкого зростання ризику наземної широкомасштабної воєнної агресії. Ми озброєні інформацією, яку надає

нам розвідка, і більше не дамо себе захопити зненацька», — акцентував глава держави.

І озброєння, і побут

Війську потрібна сучасна потужна зброя, яка боронитиме країну від будь-якого агресора, зупинить і знищить агресора, захистить життя громадян. Адже в будь-якій війні перемагає не лише людська воля, а й сучасна військова техніка, помножена на високопрофесійні знання особового складу. Саме тому для виконання поставлених завдань держава витрачає більш ніж 5% ВВП на національну безпеку, зокрема 3%, як і передбачено законом про національну безпеку, — на армію.

«Налагоджується планове постачання новітніх і модернізованих зразків озброєння та військової техніки передусім у зону проведення операції Об'єднаних сил. Створено потужний резерв, закріплений за військовими частинами. В умовах необхідності він готовий негайно стати у стрій і захищати нашу країну. Після запровадження воєнного стану у військоматах резервісти першої черги вимагають збільшення квот.

Вжито системні заходи реформування Збройних сил, їх поступове наближення до стандартів НАТО, планове надходження нових і модернізованих зразків озброєння та військової техніки значно розширили бойові спроможності», — цитує слова Верховного Головнокомандувача департамент прес-служби АП.

Відбуваються певні знакові й символічні зміни у соціальному забезпеченні воїнів. «За моїм дорученням реалізують програму будівництва гуртожитків поліпшеного планування для військовослужбовців-контрактників у військових містечках місць постійної дислокації бойових військових частин Збройних сил. Джерелом для фінансування програми будівництва гуртожитків стали півтора мільярда доларів, конфісковані у представників попередньої влади і спрямовані на потреби оборони. Це і виробництво боєприпасів, і будівництво гуртожитків, закупівля нового озброєння. Гроші, які було вкрадено в українського народу, мають попрацювати на українське військо», — переконаний Президент.

Загалом в Україні триває будівництво 184 гуртожитків для понад 23 тисяч військовослужбовців-контрактників. З наступного року в середньому на 30% буде збільшено обсяги грошового забезпечення військовослужбовців. Навіть більш ніж на 30%, запевнив Президент. Нині — 7 тисяч гривень, а з 1 січня український воїн отримуватиме понад 10 тисяч. І це лише контрактники першого року служби.

Об'єднання громад: є гроші та бажання розвиватися

РЕФОРМИ. Прем'єр-міністр Володимир Гройсман вважає, що дуже скоро Україна завдяки децентралізації стане економічно сильнішою

Олег ГРОМОВ,
«Урядовий кур'єр»

Маємо велике досягнення: перший етап реформи місцевого самоврядування в Україні успішно завершено. Саме з цього розпочав у середу, 5 грудня, прес-конференцію для регіональних ЗМІ Володимир Гройсман.

«На другому етапі вдосконалюватимемо законодавчу базу: перше, що треба зробити, — внести зміни до Конституції, щоб вдало завершити те, що ми розпочали, — створення ефективної

трирівневої системи органів місцевого самоврядування. Можна стверджувати, що нам вдалося зробити на цьому шляху чимало. Цьогоріч бюджети на місцях порівняно з 2017 роком зросли майже на 41 мільярд гривень. Громади це чудово відчули: кошти пішли на ремонт доріг місцевого значення, медицину, соціальне забезпечення, культуру тощо», — заявив він.

Прем'єр-міністр зазначив, що у 2019 році Збройні сили та військово-промисловий комплекс отримають велике державне фінансування — майже 7

мільярдів доларів. За його словами, це треба робити з огляду на нещодавній безпрецедентний воєнний крок Росії, яка нахабно та підступно, використовуючи зброю, захопила в полон наших військових моряків і техніку.

Журналістів цікавили відповіді на різноманітні запитання, але більшість із них мала регіональний характер. Проте були й загальні. Прем'єра просили відповісти, чи братиме він участь у президентській та парламентській кампаніях 2019 року.

«Зараз переді мною це питання не стоїть. Голо-

вним завданням для себе в наступному році вважаю подальшу працю в очолюваному мною уряді задля створення економічної стабільності в нашій державі», — відповів Володимир Гройсман.

А колеги з регіонів, запитуючи Прем'єр-міністра про подальший розвиток індустрії будівництва доріг в Україні, дякували йому за побудову останніми роками сучасних автошляхів.

«Будівництво та реконструкція автомобільних доріг — я на цьому наголошую завжди — одне з найголовніших завдань уря-

ду. У 2019 році ми на цю благородну мету заклали у державному бюджеті 55 мільярдів гривень. У 2020—2022 роках плануємо з'єднати якісними автошляхами всі обласні центри країни», — зазначив він.

Кореспондент однієї з київських газет запитав у Володимира Гройсмана, коли нарешті з'явиться велика об'їзна дорога навколо столиці.

«Ми істотно допомагаємо київській владі, щоб побудувати надсучасну дорогу навколо столиці, й робитимемо це надалі. Ставимося до цього з вели-

ким розумінням», — відповів він.

Одного з колег цікавило, яка доля чекатиме на так званих самостійників, тобто громади, що не хочуть об'єднуватися. Прем'єр-міністр сказав: ніхто силоміць цього робити не буде. Адже, за його словами, люди самі повинні побачити безумовні переваги об'єднання громад і ті великі кошти, які вони мають для свого розвитку.

Проте Володимир Гройсман зазначив, що цей важливий процес для нашої країни незворотний, і Україна незабаром завдяки такому об'єднанню стане розвиненішою економічно.

Свято спонукає до роздумів і дій

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Одразу після цього Петро Порошенко відбув на Житомирщину, де відвідав одну з військових частин Десантно-штурмових військ. Воїни з бойовою технікою сідали в літаки для передислокації — триває виконання завдань, визначених воєнним станом.

Бойові частини та підрозділи ЗСУ висуваються на найнебезпечніші напрямки вздовж усієї лінії нашого кордону для посилення оборонних можливостей країни. «Із цього військового аеродрому еліта нашого війська — підрозділи Десантно-штурмових військ відбувають туди, де найважче, де є потреба вирішувати найскладніші завдання, де без воїнів Десантно-штурмових військ не обійтися», — підкреслив глава держави.

«Для мене як Президента і Верховного Головнокомандувача почесно, важливо і приємно у День Збройних сил бути разом з вами, мужніми й сильними воїнами», — звернувся до військовослужбовців Петро Порошенко, вітаючи їх із професійним святом. Він влучно зазначив, що не на бенкетах і в концертних залах, не на урочистих прийомах ці воїки звикли зустрічати своє свято. А в окопах на передовій, у навчаннях на полігонах, у постійному вишколі й тренуваннях.

«Вдивляючись у ваші загартовані, мужні обличчя, дорогі мої побратими, ще раз переконуєся: нікому не вдасться здолати Україну. Ми готові зі зброєю в руках захищати власну землю, боротися за кожен її клаптик, і нікому її віддавати не збираємося», — цитує слова глави держави

Підрозділи Десантно-штурмових військ передислоковуються відповідно до вимог воєнного стану

жави департамент прес-служби АП.

Уже перший тиждень воєнного стану засвідчив своєчасність і правильність такого рішення. Воно дає змогу ще більше нарощувати бойову спроможність армійських підрозділів, зміцнювати обороноздатність, перевіряти резерви, здійснювати передислокацію.

Збори резервістів, які тривають цими днями в областях, де діє правовий режим воєнного стану, продемонстрували високу готовність і бажання наших громадян стати на захист держави. До деяких військоматів приходить удвічі, подекуди втричі більше резервістів, ніж потрібно.

«Це показник того високого авторитету, який має українська армія. Це індикатор того, наскільки якісно за минулі роки вона змінилася, наскільки зміцнів дух патріотизму серед українців», — переконаний глава держави.

Президент повідомив, що кілька днів тому, перебува-

ючи на Гончарівському полігоні, проінспектував хід злагодження однієї з наших механізованих бригад. А два тижні тому спостерігав за діями українського десанту під час тактичного навчання під час опрацювання дій із захоплення переправи та ведення бою десантно-штурмовим підрозділом для заволодіння важливим рубежем.

Підсумки цих навчань підтвердили високий рівень вишколу наших воїнів та їхню готовність до виконання завдань оборони держави будь-якої складності. «Задоволений рівнем взаємодії, яку продемонстрували всі учасники маневрів. А реальний супротивник повинен чітко усвідомити: ціна його агресивних дій буде дуже високою», — підкреслив Президент.

Глава держави звернувся до всіх військовослужбовців Збройних сил: «Українська армія довела, що вона є і буде надійним фундаментом нашої незалежності, що вона готова адекватно, швидко та

ефективно відповісти на будь-який виклик, відвести будь-яку загрозу. І зараз, коли ми прискорили у зв'язку із воєнним станом бойове злагодження, виконуючи завдання Верховного Головнокомандувача про передислокацію і захист рубежів України, хочу від імені українського народу висловити щирі вдячність усім, хто носить горде звання військовослужбовця Збройних сил України, за ваше сумлінне виконання військового обов'язку, за вашу відвагу, героїзм та самопожертву, яку ви щодня демонструєте у війні з російським окупантом».

Глава держави окремо подякував за службу ветеранам, тим, хто вже має бойовий досвід і будь-якої миті готовий стати у стрій і підтримати побратимів.

Український народ ніколи не забуде воїнів, які поклали життя на вівтар України. І не пробачить ворогові жодної краплини української крові, пролитой агресором на нашій території.

ПРОШУ СЛОВА!

Забирайте дітей з вулиці

Оксана МАЛОЛЕТКОВА,
«Урядовий кур'єр»

Вихідний день. Ще навіть не смеркається. А компанія підлітків різного віку оточує щільним кільцем чоловіка напідпитку, який щойно відійшов від ларька. Рука чоловіка тягнеться до кишені, й через мить гроші опиняються в дитячій долоні. Потім швидко перекочують до іншої. Таке повторюється кілька разів, і підлітки розбігаються в різні боки, як миші, помітивши, що чоловіки на вулиці зреагували на це неподобство.

Звісно ж, ніхто не кидається бігти за малолітніми здирниками, аби повернути бідоласі гроші та вилаяти злодюжок-початківців, намагаючись достукатися до ще не зовсім втраченої совісті. Адже навіть якщо когось і спіймаєш, то спробуй ще довести, що підліток украв гроші — п'яний чоловік може його й не впізнати. Та й своїх здирник не видасть у жодному разі. Саме через такий очевидний фінал підлітки залишаються непокараними і ніщо не стане на заваді повторенню ситуації. І це при тому, що, як потім розкаже очевидець події, всі хлопці були гарно вдягнені, тож нужденних серед них не було.

Батьки намагаються забезпечити дітей усім необхідним. Одягають, годують, по можливості виконують забаганки. Навчати всього дитини вистачає, отже, має вирости достойна зміна батькам. Аж ось, як грім із ясного неба: участь у крадіжці чи навіть страшнішому злочині. І стаття дитини в цьому випадку зовсім не визначальна. Чому ж так стається? А тому, що дитині потрібні не лише класний телефон чи моднячий прикид. Йй потрібен, як би це патетично не звучало, — розвиток особистості, пошук свого місця в світі. Батьки ж, на жаль, не допомогли їй визначитися.

Так, не кожна дитина росте самостійною. Не кожен прийде додому і скаже батькам, що хоче записатися в якийсь гурток чи секцію. І навіть якщо ваша дитина саме така, це зовсім не означає, що батьківська місія закінчується щомісячним платежем за позашкільні заняття. Треба обов'язково цікавитися успіхами дитини, знаходити час на виставки, виступи, змагання — залежно від того, чим займається ваше чадо.

Добре, що останнім часом не лише у містах, а й у менших населених пунктах розвивається система позашкільного виховання дітей. Так, у селищі, де мешкає моя родина, вже тривалий час діють курси іноземних мов для дітей, є секція боксу, волейболу, танцювальні та художні класи. На початку нового навчального року відчинила свої двері футбольна школа, ініційована місцевим приватним бізнесом. Досі, ще я там навчалася, відчинені двері музичної школи. Причому вся ця інфраструктура модернізується. Капітально відремонтовано спортивну залу в Будинку культури, закуплено необхідний спортивний інвентар. У підвальному приміщенні школи також капітально відремонтовано приміщення для занять боксом.

До речі, наші боксери завжди привозять медалі зі змагань, які проходять у різних містах України. Перші проби змагання пережили й наші футболісти-початківці. Підтримати їх прийшли не лише батьки (ім не байдужа доля власних дітей, тож змогли знайти час і посеред робочого тижня!), а й ті, хто займається боксом, волейболом. Тобто росте й міцніє спортивна сім'я нашого селища. І віриться, що спорт разом із мистецтвом забере з вулиці якнайбільше дітей. Головне, щоб батьки хотіли бачити своїх чад не лише одягненими й нагодованими, а й добросовісними та успішними.

Резервісти почуваються захищеними

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

ВОЇНАМ. Система соціальних пільг і гарантій стосується резервістів, які належать і до контрактної форми, і до оперативного резерву. Про це заявив начальник відділу впровадження служби в резерві мобілізаційного управління Головного управління персоналу Генштабу ЗСУ полковник Михайло Щербіна.

На період проходження зборів резервістові гарантують збереження місця роботи, середньомісячний зарібок та державне страхування. Під час зборів його забезпечують безкоштовним харчуванням, проживанням, медичним обслуговуванням і військовою формою.

«Щодо грошових заохочень і виплат, то резервістові за 30 днів підготовки на рік виплачують грошову виплату з розрахунку до двох мінімальних заробітних плат на місяць. Виплачують їх у військовій час-

Під час зборів людей забезпечують усім необхідним. Не ображають і фінансово

тині одразу після закінчення зборів; тих, хто тимчасово не працює, також не ображають коштами; добові за кожен день зборів — від 360 до 900 гривень залежно від військового звання; одноразове грошове заохочення (виплачують

у січні поточного року за підсумками року, який минув), розмір якого залежить від військового звання і становить 1600—3100 гривень. Загалом сума грошових виплат резервістам за місяць підготовки на рік становить від 5200 рядо-

вим та до 8666 гривень старшим офіцерам», — зазначає фахівець.

Передбачено й компенсацію, повідомляє УНІАН. Резервістові — вартості проїзду до місця зборів та у зворотному напрямку (або ж доставка військовослужбовця здійснюється силами військового комісаріату); роботодавцеві резервіста — середньомісячної заробітної плати за весь час виконання працівником обов'язків служби у військовому резерві (за місяць не менш ніж 3723 гривні).

У Генштабі ЗСУ зазначили, що у Верховній Раді перебуває законопроект, який передбачає істотне підвищення мотиваційних чинників для резервістів: перехід до виплати їм грошового забезпечення на рівні військовослужбовців за контрактом за час служби, надання переважного права під час прийому на державну службу, дострокового набуття права на пенсію тощо.

Право на адекватну відповідь

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

КОРДОН. Зброю кораблів і катерів Морської охорони Держприкордонслужби можна застосовувати без попередження для відбиття ворожого вторгнення на нашу територію та нападу на українські кораблі. Про це йдеться в ухваленій у Верховній Раді Законі «Про прилеглу зону України», який підтримали 244 народних депутатів. УНІАН повідомляє про кілька переголосовань, оскільки в сесійній залі не вистачало необхідних 226 голосів.

Прилегла зона України — це зона відкритого моря, яка прилягає до територіального моря України і зовнішня межа якого перебуває на відстані не більш як 24 морські милі, відлічені від вихідних ліній, від яких відміряється ширина нашого територіального моря.

Україна у своїй прилеглий зоні здійснює контроль для запобігання порушенням митного, фіскального (податкового), імміграційного (міграційного), санітарного законодавства у межах своєї території, включаючи її внутрішні води або територіальне море.

Законом передбачено право переслідувати судно, яке порушило кордон України, по гарячих слідах, щоб його затримати та притягти екіпаж до відповідальності згідно з Конвенцією ООН з морського права 1982 року. Право на переслідування припиняється, щойно переслідуване судно увійде в територіальне море держави, під прапором якої плаває, або будь-якої третьої.

З ПЕРШИХ ВУСТ

Міністр з питань тимчасово окупованих територій
Російський вплив на Україну

З моменту створення Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб у відомстві працює окремий департамент, що вивчає усі гібридні загрози Україні з боку Російської Федерації. Укрінформ зустрівся з міністром та з'ясував, як працюють «фабрики тролів», чому українські експерти з екранів транслюють проросійські тези і що потрібно робити українцям, аби не втратити в пастку фейкових інформаційних ресурсів.

— Пане Вадиме, що, на вашу думку, передувало окупації Криму та Донбасу і чи не втрапили ми інформаційно зв'язок з тими, хто лишився на окупованих територіях?

— Якщо взяти ситуацію, яка була напередодні окупації, то ви її, я думаю, чудово пам'ятаєте: всебічне намагання Російської Федерації вплинути на державу. І це стосується не тільки Криму й Донбасу. Вся країна перебувала під впливом, і ці впливи були не просто спрощено пропагандистські, як зараз всі говорять. Зокрема, був економічний вплив. Те саме було в тезах про «спільну культуру», про яку постійно говорив президент Російської Федерації. Використовувалися маніпуляції з релігійними, історичними темами.

Звичайно, окремі меседжі були для східної території нашої держави і для Криму. Постійно окремі теми просуvalись: російська історія Криму, соціально-економічні теми («Донбас кормит всех»).

Звісно, в державі були деякі проблеми і до початку окупації, але це все підсилювалося впливом сусідньої держави і вносився елемент суперечності в суспільство, починаючи від маленької громади і закінчуючи національним рівнем.

Так Російська Федерація діяла раніше і діє дотепер. Як результат, у нас не дуже стійке суспільство, а демократичні переваги дискусії для вирішення спірних питань перетворюються за рахунок цього на суперечність, деколи на межі із застосуванням насильства.

Це сприятлива ситуація для того, щоб хтось, в даному разі Російська Федерація, вплинув та змінив політичну позицію керівництва України і взагалі посяв хаос і суперечності настільки, щоб держава стала вразливою або до окупації, або, можливо, до використання так званих посередників, які фактично представляють Російську Федерацію, але іменуються як нібито незалежні гравці.

— Як сьогодні здійснюється вплив на підконтрольні території?

— Я хочу, щоб люди не зводили все до такого дискурсу, як це роблять деякі політики: мовляв, є «проблема Донбасу» і «проблема Криму» і якщо «ми відріжемо ці території й забудемо про них, то нам одразу стане легше».

Це суперечить усьому, що зараз відбувається з країною, оскільки вплив на Україну не зменшується, просто змінюються форми.

Так, тепер не застосовують військову силу по всій території України. Але ви згадайте, як деякі керовані РФ «діячі», вже ніні покійні, засвітилися в Харкові, і в Одесі, й ще окрема їх частина (не таких відомих) — і в Києві, на антимайдані.

Російська Федерація прагне реваншу — емоційно, політично, і навіть є намагання обґрунтувати це юридично.

От була собі радянська держава, з якою рахувалися в світі. Ця машина контролювала, як тоді говорили, 1/6 частину суші. Реваншизм у розумінні Російської Федерації й означає повернення до того стану — повний вплив на колишні радянські республіки. Другий важливий момент — це щоб із Росією рахувалися на світовій арені.

Тому йдеться про повернення до системи, яку особисто президент Російської Федерації й російська еліта вважають тим, що зараз їм «належить по праву як правонаступникам Радянського Союзу», фактично вони прагнуть до нової імперії.

Тому ми розуміємо, що для політичної еліти Росії це означає лише одне: Донбас і Крим — це дрібнички порівняно з їхніми бажаннями повернутися до «радянських» позицій.

— З екранів ми часто чуємо про «дестабілізацію ситуації в країні». У чому вона проявляється?

— Вона проявляється у залученні передусім російської пропагандистської машини. І свою роль у цьому відіграють усі різного типу неурядові організації або напівурядові структури в РФ, які «опікуються» країнами СНД і всіма тими країнами, що розташовані поблизу російських кордонів. Лише на такі організації фінансування вимірюється сотнями мільйонів доларів.

До цього варто додати ще кошти, які виділяють на російські медіа, а також кошти, яких ми не бачимо в держбюджеті, — це фінанси від олігархів, котрі щедро фінансують від систем з аналізу ситуації й оцінки того, що відбувається в нашій державі, системою «фабрики тролів», від кампаній у проплачених соціальних медіа і аж до приватних військових кампаній.

Якщо якийсь олігарх наблизений до чинного режиму в Російській Федерації або олігарх, який є частиною цього режиму, то він має право отримати кошти з бюджету за надання якихось послуг. І коли компанія такого олігарха отримала кошти з держбюджету, то це вже кошти приватної компанії. І це вже нібито «приватний інтерес», а тому з виведених із держбюджету фінансових ресурсів можна надалі фінансувати будь-які напруження, будь-які розробки, будь-які кампанії впливу.

Так і відбувається: кожен олігарх має певне делеговане зобов'язання від режиму Російської Федерації і виконує його.

— Які кампанії у соцмережах фіксували особисто ви?

— Якщо брати розповсюдження та інформаційний вплив, то всі ці Russia Today, НТВ, Россия-24 — це звичайні бродкастери. А тому кіберпростір — не лише єдиний простір для проведення інформаційних кампаній.

Є ще й фіктивні експерти, які на певних каналах нам відверто транслюють російську риторику, що варто федералізувати державу, що варто змінити європейський вектор, економічний

у тому числі, що слід орієнтуватися на євразійський.

— Які основні тези видають таких експертів?

— Меседж такий: «Варто відмовитися від співробітництва з західними країнами і орієнтуватися повністю на Російську Федерацію й на її сателітів».

— Якщо в прямому контексті це буде сказано в тому самому ефірі будь-якого з телеканалів, то довіра до такої промови буде мінімальна.

— Про це прямо говорять. На двох телеканалах, як мінімум, я чув про те, що Україна має стати федерацією.

— Разом із тим відверті заклики до федералізації України наше суспільство більшістю відторгає. Найчастіше це подається завульгаровано, хіба ні?

— Так, це штучна дискусія. Найчастіше застосовують у таких кампаніях мікс зі справжніх фактів та потрібних інтерпретацій.

Наведу конкретний приклад із Слов'янська. З використання різних способів поширення напередодні збройної агресії РФ закидається інформація серед місцевих жителів, що там розташовані значні поклади сланцевого газу. І серед населення Слов'янська і навколишніх населених пунктів жваво обговорювалося, що місто окремо зможе бути «другими Об'єднаними Арабськими Еміратами». На підставі цього жителів стимулювали до того, щоб підтримати сепаратистські настрої і створити свою «республіку».

Чи правдива інформація про те, що там може бути сланцевий газ? Так. А все решта — скільки його, скільки покладів розвіданих, як це буде — навіщо вже з'ясовувати?

— В одному з виступів ви заявили, що на території України активно діє так звана система рефлексивного управління. Що це за система?

— Система рефлексивного контролю, або рефлексивного управління за цільовою аудиторією, була розроблена ще в радянські часи і покликана викликати ту емоцію, яку закладає ініціатор впливу, — розчарування, невдоволення або ще щось. Це таке собі напруження умовного рефлексу.

В інформаційному просторі будуються повідомлення таким чином, міксуючи факти з неправдою, щоб викликати задану емоцію серед цільової групи. Такі повідомлення йдуть через медіа, який перебуває під впливом, через необліковані доходи. Фінансування йде таким чином, що не можна відкрито зрозуміти, хто за цим стоїть.

Цей вплив йде на соціальні медіа й у ТВ-просторі для того, щоб вплинути на населення. У подальшому населення за рахунок невдоволення вимагатиме в демократичній країні зміни курсу уряду або зміни самого уряду. І звичайно, це підсилюється штучно через спеціальні механізми в соціальних мережах.

Зараз такі методи впливу застосовують до всього українсько-

го суспільства, і ми точно це все бачили на окупованій тепер території ще до початку окупації.

На окупованих територіях ця система вже працює як внутрішньодержавна російська система. Тут, на контрольованій території України, на щастя, є інші медіа, причому більшість із них працює на демократичних засадах, навіть частина так званих олігархічних медіа. Журналістика, редактори, студії працюють кардинально по-іншому.

В українських медіа є альтернатива, а ось що стосується інтернет-простору та соціальних медіа, там російські тролі почуваються трішки вільніше.

— До теми «фабрик тролів» періодично звертаються політики. Як це працює на практиці?

— Є три категорії повідомлень, які можна розрізнити. У першому випадку чітко видно, що це пов'язано з Росією, якщо це транслюється на офіційному сайті Міністерства закордонних справ Російської Федерації й тиражують офіційні повідомлення. Це позиція російського уряду.

Друга група повідомлень — скажімо, «напівофіційні». Це якщо виходить заступник голови Держдуми Російської Федерації чи депутат і починає коментувати ситуацію в Азовському морі. І ми знаємо, що вони транслюють російську урядову позицію, але вона нібито не є офіційною в цьому разі. Звісно, такі тези узгоджені, але завжди можна сказати, що «ні, це не так», що хтось погарячкував.

І третя частина повідомлень іде якраз через приховані канали, які, за задумом, не мають свідчити про те, що це йде від російського уряду.

Наприклад, був випадок побиття поліціантами у Сполучених Штатах Америки підозрюваних. Один із них був темношкірий. Насправді це була справа про те, що поліціанти перевищили свої повноваження і побили просто громадянина Сполучених Штатів — незалежно від кольору шкіри. Але одразу включилися російські тролі, які почали розповсюджувати меседж про те, що це насамперед расовий злочин. І так перевищення поліціантами повноважень вже розглядалося з урахуванням расового підтексту.

Коли застосовували хімічну зброю в Сирії, в десятки разів зростала активність тролів, які зовсім по-іншому висвітлювали те, що ж там насправді відбувалося.

В Україні так само схема працює. Подібні випадки фіксуємо в міністерстві. Наприклад, у невеличкому населеному пункті сплюндрували табличку загиблого воїну АТО. Місцева влада табличку відмила через дві години, а в російських ЗМІ це з'являється з охопленням в десятки тисяч людей, і зокрема переходить в український сегмент соціальних медіа.

Витрати на плондрування пам'ятки — це банка фарби. Уночі в невеличкому місті або невеличкому селищі це легко зробити. А в соціальних мережах це розлетілося в десятках тисяч повідомлень про те, що в Україні таке відбувається, з певним таким наляком: «Подивіться, як українці ставляться до людей, які захищають країну на сході». Я можу таких прикладів багато наводити. — Але на таких «фабриках тролів» не сидить сотня людей в

приміщенні й водночас кнопки не натискає?

— Хтось уявляє, начебто там якісь люди марширують у військовій формі, заходять строем в якусь будівлю, розсідаються за командою за комп'ютери і починають всіх «мочити» через інтернет. Це примітивне розуміння.

Ідеться знову про олігархів. «Фабрики тролів» фінансуються головним чином за рахунок фінансово-промислових і, я б сказав, кримінальних груп. Це дуже широкий спектр: починаючи від політичного переслідування в інтернеті й до кампаній впливу.

І працюють там цивільні особи, які отримують гарну зарплату нібито не від уряду Російської Федерації.

— На вашу думку, наскільки на ставлення наших партнерів за кордоном до проблеми Донбасу і Криму можуть впливати всі іноземні візити до окупованого Криму та ОРДЛО?

— Ці іноземні візити — це, знову ж таки, про маніпуляцію. Якщо приїхав громадянин іншої країни — це не офіційний представник уряду.

— Однак іноземні політики теж здійснюють такі офіційні поїздки.

— Зазвичай значна більшість іноземних політиків представляє опозицію власних країн, вони критикують власні уряди. Так, це спроба легітимізації. Наприклад, читаємо: «Делегація Греції відвідала Крим». А з цієї поїздки ніяких наслідків нема, крім політичної заяви. І знову: «Дивіться, у нас все гарно, іноземці все визнають».

Це спроба протистояти політиці невизнання, яку Україна просуває на дипломатичному рівні. І ця політика підтримується нашими друзями (іншими державами) у вигляді офіційних документів.

Російська Федерація намагається працювати на протидію, і якщо офіційні уряди підтримують політику невизнання, то залучають якихось третьосортних політиків «третього ешелону» з інших країн.

— Якщо, за вашими словами, Росія дуже активно напручує на нашій державі моделі впливу, виникає питання: як протистояти?

— Нам варто робити дуже багато в партнерстві із суспільством, це не лише завдання держави. Суспільство має усвідомлювати ризики, які не йдуть на рівні держави, а йдуть на рівні спілкування, на рівні обговорення в соціальних мережах.

Не треба поширювати якусь інформацію, якщо ти її не перевіряв. Особливо якщо це серйозно б'є по репутації твоєї країни. Навіщо? Просто так розповсюдити? Можна і треба цікавитися різними точками зору.

— Критичне мислення розвивати.

— Так, критичне мислення стосується захисту самого суспільства. А ось за це й відповідає держава — стимулювати розвиток такого мислення, надавати можливості відслідковувати й аналізувати.

У нас є багато прекрасних ініціатив, і навіть комерційні структури добровільно виділяють частину своїх зусиль на те, щоб розвінчати мережі фейкових повідомлень, що генеруються навмисно. Якщо ми думаємо, що це тільки завдання Служби безпеки України, одразу скажу: ні, це не так. Просто ми працюємо всередині держави, а росіяни

З ПЕРШИХ ВУСТ

Вадим Черниш: не зменшується, лише змінюються форми

працюють за межі держави, щоб нас дестабілізувати.

Ми ще не долучилися до жвавого впливу на російський сегмент у соціальних мережах. Я думаю, що якби ми включилися в те, щоб проводити певні акції всередині Росії, поширювати там правдиву інформацію, ми б там ввели у стан шоку половину російського суспільства. Це моя мрія.

Тому що там видаляють одразу акаунти російських опозиціонерів або засуджують людей, які просто висловили іншу думку. Там не прийнято обговорювати правду про те, що відбувається всередині Росії, не прийнято говорити про те, що стоїть за прагненнями керівництва Російської Федерації.

А говорити треба, в тому числі про те, що нелюдяно кидати всі ресурси на те, щоб тебе записали в підручники історії. Фактично ось що зараз робить російське керівництво: вимиває кошти з кишені своїх громадян, щоб потрапити в історію. Дуже дорогий виходить такий підручник!

— Після виборів у деяких країнах лунали заяви про те, що Росія причетна до хакерських атак і вплинула на результати голосування. Чи можна прогнозувати і передбачити, чого очікувати напередодні виборів в Україні?

— Можна прогнозувати. Я хочу наголосити, що вимір кіберпростору не обмежується виключно проведенням інформаційних кампаній. Російською Федерацією постійно збираються дані, хакери зламують доступ до різних поштових скриньок тощо.

У контексті виборів РФ цілеспрямовано збирає інформацію про всіх ключових політичних гравців, особливо тих, хто може брати участь у виборах, а потім вирішує, на які процеси потрібно впливати і яку інформацію варто оприлюднити, навіть якщо викинути компромат річної давності. Потім ця інформація обробляється належним чином і поширюється через відповідні сайти або через ЗМІ та соцмережі.

Існують веб-ресурси, схожі на DCleaks, Компропат.leaks, де міститься база з інформацією нібито зламаних поштових скриньок нинішніх чиновників, і невідомо, яка там інформація з'явиться завтра.

І знову ж таки, інформація може бути так зміксована, щоб людина дивилася й вірила, що все написане правдоподібне, хоч насправді це вдало замаскований мікс фактів і брехні.

Ніхто не знає, як подібні сайти використовують під час кампанії. Просто у потрібний момент ця інформація подається в необхідному вигляді. І звичайно, головна мета РФ — це війна всіх проти всіх в українському суспільстві, послаблення авторитету або шантаж тих українських політичних гравців, хто найбільше заважає Росії.

Якщо ж іде війна всіх проти всіх і на кожного є компромат, який РФ поширила в інтернеті й у мережах вже все обговорили, то, звичайно, буде спроба легітимізувати переможець, сказати, що він не так переміг, що переможець зловживав під час виборчої кампанії, або надумати безліч міфів, у які може повірити населення. Виходить, що у певної частини населення, хоч би хто переміг, буде відчуття нелегітимності.

Існують не тільки інформаційні, а й фізичні загрози зни-

щення обладнання, яке забезпечує ведення державного реєстру виборців. Як відомо, списки на дільницю формуються з реєстру виборців. Уявіть, що механічно кожному, хто мав прийти на виборчу дільницю, змінили дату народження: додали два роки або рік, замінили місяць чи день народження. Ви приходите голосувати з паспортом, все сходиться, крім дати народження. Як має діяти член дільничної виборчої комісії? Він скаже: це ж інша людина.

Фізична інфраструктура, яка забезпечує виборчий процес, має бути захищеною належним чином від втручання ззовні.

— Ця українська система захищена?

— Зараз виділені державні кошти, і Президент дав відповідні доручення, щоб ця система була захищена. Тепер у контексті цього я нагадаю вибори 2004 року. На табло Центральної виборчої комісії в прямому ефірі оприлюднюють одні показники, хоч виборчі округи передають зовсім інші дані. Пам'ятаю, як голова комісії вставляла електронний ключ у мережу, передавала відомості, певні цифри, а відображались зовсім інші. Така серйозна похибка виникала через встановлення транзитного сервера.

Це приклад, коли фізична інфраструктура і доступ до неї для сторонніх осіб може забезпечити недовіру населення, особливо якщо буде встановлено, що хтось мав доступ до фізичних систем реєстру виборців або передачу даних чи обробки даних.

І рівень цього впливу важко виміряти, в недовірї люди почнуть перераховувати голоси, подавати до суду тощо. Тобто такі дії можуть бути використані як для зриву голосування, так і для делегітимізації результатів виборів.

Є багато чинників, які маємо врахувати для того, щоб запобігти виникненню сумнівів щодо результатів голосування. Я переконаний, що все буде зроблено для захисту виборчої інфраструктури, але ризики ми маємо усвідомлювати.

— Що стовідсотково як держава маємо зробити?

— Захиститися. Наголошую, інфраструктура має бути захищена. І є заяви багатьох представників силових відомств про те, що виборчий процес буде забезпечений.

Ми маємо усвідомлювати ризики і говорити про те, що безпосередньо не можна відрегулювати шляхом фізичної присутності нацгвардійця або поліціанта чи працівника служби безпеки, зокрема все те, що відбувається в кіберпросторі.

— Роз'яснення, як працювати медійникам, може межувати із цензуруванням.

— Ми не можемо цензурувати, це неправильно і недемократично. Але можемо роз'яснити тим, хто в цьому полі працює, а таких людей дуже багато: і журналісти, і власники медіаресурсів, і активісти, і решта громадянського суспільства. Зараз прийнято говорити про медіаграмотність, проте я би сказав у дещо іншому контексті: грамотність, але щодо загроз.

Рекомендації є, вони вже зроблені, є конкретно прописані механізми, як відслідковувати так звані неправдиві повідомлення, як забезпечити процес того, щоб альтернативна дум-

ка не виходила з медійного поля, як не перейти межу між захистом прав і свобод людини і національною безпекою.

І зрештою, щоб зараз ми, скажімо так, під лозунгами того, що нам треба захистити національну безпеку від провокаторів, просто не перейшли до фізичного насильства.

Зараз будь-який випадок фізичного насильства одразу буде підхоплений і розповсюджений російськими медіа до вселенських масштабів. Адже всі проблеми українського суспільства відслідковуються Російською Федерацією.

— Останнім часом ваше відомство скаржиться на постійні хакерські атаки на сайт.

— Ми можемо навести приклад з нашої офіційної сторінки у Фейсбуці. Приміром, є начальник нашого сектору в Луганській області, він поширює роз'яснення з нашого офіційного сайту щодо надання урядом допомоги особам, позбавленим особистої свободи, громадським та політичним активістам. І що відбувається: адміністрація Фейсбуку блокує наше повідомлення: «Мы скрыли эту публикацию, так как она нарушает нормы сообщества». Які норми? Можете уловити?

До речі, не випадково євродепутати під час зустрічі з Президентом наголошували на необхідності відкриття офісу Фейсбуку в Україні.

— Як об'єктивно можна просунути ідею щодо курсу на розвиток критичного мислення та як розпізнавати фейки й дезінформацію з огляду на те, що в нас на горизонті передвиборчий період?

— По-перше, треба популяризувати щось на кшталт покрокових інструкцій — методичні рекомендації для звичайного користувача.

По-друге, на державному рівні має йти дискусія про вже виявлені джерела відвертої дезінформації. Частина таких джерел ми блокуємо. Однак у Криму й на Донбасі є перелік українських ресурсів, які не можна переглянути, адже вони заблоковані. Ми не можемо все просто заблокувати, адже ми демократична країна.

А тому, повертаючись до питання відповідальності, зазначу: якщо хочемо жити в розвиненому демократичному суспільстві, маємо сказати, що, якщо навіть завтра звідкись буде отримана інформація, потрібно перевірити її джерело серед переліку тих ресурсів, які, скажімо, маніпулюють тобою.

Як працює такий механізм у деяких балтійських країнах? У них на порівняно невеличку кількість населення дуже багато ініціативних людей, які долучилися до процесу виявлення таких недобросовісних ресурсів, люди докладають персональних зусиль, аби заблокувати можливість поширення недостовірної інформації.

Якщо ти сам відстежував новину, яка привела тебе до неправдивого джерела, ти просто заповнюєш на спеціальному сайті невеличку форму і віддаєш у загальну систему. І цей ресурс потрапляє до відповідного списку.

Схожий підхід із санкціями. Якщо ти порушуєш санкційний режим в тимчасово окупованому Криму, і ти міжнародний перевізник чи судовласник, ми тебе назвемо публічно і з тобою

ніхто не буде мати справу. Такий принцип більш відомий у світі як name and shame.

— Ви роль ЗМІ в цьому процесі відводите чималу.

— Так, це висока відповідальність за таких умов, адже в цьому процесі медіа — вже не просто ретранслятор.

— Як міністерство підтримує зв'язок із тими, хто лишився на непідконтрольній території?

— Ми намагаємося відбудувати інфраструктуру, піднімаємо мовлення на новий рівень і, звичайно, спостерігається прогрес.

Потужним ресурсом залишаються соціальні медіа. На сході України у нас є 11 мільйонів перетинів лінії розмежування на рік — люди приїжджають на підконтрольні території, спілкуються з близькими та рідними, з продавцями товарів, банківськими працівниками, представниками соцслужб, поштових відділень. І всі ці місця використовуються для донесення певної інформації.

Якщо в нас закритий кіберпростір, якщо ми обмежені в мовленні на тимчасово окуповані території, ми використовуємо усі доступні можливості на підконтрольних територіях.

— Давайте поговоримо про методи впливу на інші країни. Нещодавно ви заявили про створення спільної платформи між Україною, Грузією та Молдовою. Що це за платформа?

— Ми точно знаємо, що проти нас використовують практично одні й ті самі засоби і методи. Іноді навіть одні й ті самі люди цими процесами керують у Російській Федерації. Тому ми вирішили обмінюватися досвідом у спрощеному й пришвидшеному режимі, щоб реагувати на відповідні загрози в невідійськовій сфері.

— Який вигляд це матиме?

— Ми підпишемо відповідний документ. А далі це буде обмін інформацією про загрози різного характеру в невідійськовій сфері, обмін досвідом реінтеграційної політики, із підтримки зв'язків з населенням, яке опинилося в окупації, з виявлення загроз для решти суспільства (навіть не в межах окупованих територій) і, звичайно ж, про передачу найкращих практик від одного відомства до іншого між усіма трьома країнами.

— Які ще країни можуть поділитися досвідом у протидії загрозам з боку РФ?

— Скажімо так: Балкани — односторонньо. Для прикладу, досвід Македонії, як Російська Федерація намагалася втручатися в політичний процес, аби не дати можливості домовитися про зміну назви країни, щоб це було перепорою для вступу в НАТО.

І звичайно, що досвідом можуть поділитися країни колишнього Радянського Союзу, які Росія намагається повернути під свою опіку.

Тактика в усіх випадках одна й та сама: сказати знову, що це

не Росія втручається у внутрішні справи держави, а нібито «місцеві незадоволені, от з місцевими переговори й ведіть». Така тактика червоною ниткою проходить через досвід Боснії і Герцеговини, Молдови, Грузії.

Ми бачимо, що той шлях, яким намагається Росія піти, абсолютно копіює її підходи, які були раніше застосовані до деяких країн. І вони не сприяють врегулюванню конфлікту, а тільки до його заморожування або навіть поглиблення.

— Скільки, на вашу думку, після визволення нашої території треба буде часу для відновлення довіри місцевого населення?

— Це буде залежати від професійності тих, хто там працюватиме. Тобто люди, які працюватимуть на визволених територіях, мають знати державну політику і вміти її реалізовувати.

Ми готуємо відповідних фахівців на базі Київського політехнічного інституту, де впроваджена магістерська програма «Врегулювання конфліктів та медіація». Ми також підписали документи з вищими навчальними закладами, які будуть готувати подібних фахівців або впровадять навчальні модулі в програми для студентів.

Зараз більшість політиків говорять про те, що стосується інфраструктури, про необхідність відновлювати дороги, мости. Однак, приміром, в Сараєво є дорога, яка називалася «снайпер-авеню», де щодня обстрілювали і вбивали людей, яким доводилося ходити тією вулицею, адже іншого шляху не було. Десятки пошкоджених будинків, парканів, понівечена дорога. Там зараз практично не знайдеш пошкоджень, які були під час війни. Тобто, може, десь на будинку навмисне залишили слід від міни чи артилерійського снаряда, аби показати, що саме ці події мали місце в історії.

За кілька років інфраструктура відновлена просто прекрасно, порівняно з тим, що було зруйновано: відбудовані храми, мечеті, костіоли, інфраструктура, нові машини, трамваї, водогони, електроживлення. Якщо потрапити в країну вперше, не можеш навіть уявити, що тут була війна.

А ось коли говориш з людьми, то розумієш, що рани, які залишила війна у серцях кожного, так ніхто й не виликував. І пам'яті про страшні події немає куди подіти. Свідомість людей досі перебуває під впливом подій, які відбулися більш як 25 років тому.

Тому найскладніше буде не з відбудовою інфраструктури чи економіки, як багато хто думає, — тут можемо використати досвід інших держав. Складно буде працювати так, щоб залікувати душевні рани тих, хто пережив конфлікт.

Олександра ЖАРКОВА, Укрінформ

«УРЯДОВИЙ КУР'ЄР» ЗАЛИШАЄТЬСЯ ГАЗЕТОЮ

У зв'язку з передплатною кампанією на наступний рік наші читачі дедалі частіше запитують: яким буде «Урядовий кур'єр» 2019-го? Це буде газета чи офіційний бюлетень? Відповідаємо: «Урядовий кур'єр» у 2019 році й у майбутньому виходитиме як газета, а не як офіційний бюлетень.

Підстава для цього — Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення офіційної публікації законів України та інших нормативно-правових актів», який набув чинності 21 жовтня цього року.

Тож наше видання буде і надалі щоденним загальнодержавним друкованим засобом масової інформації.

АКТУАЛЬНО

«Урядовий кур'єр» дізнався, які зміни відбулися в житті українців на тих територіях, де введено особливі умови воєнного стану. Сьогодні розповідаємо про ситуацію на Херсонщині, Запоріжжі та Сумщині.

Сумщина. У новий рік — без офіційного відкриття ялинки

Олександр ВЕРТИЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

Сумська область має одну з найдовших ділянок кордону з Російською Федерацією, що, на перший погляд, мало б накласти особливий відбиток на введення воєнного стану на її території. Однак цього немає. І як сказала одна зі знайомих, якби не повідомлення по радіо і телебаченні, вона б і не знала, що в Сумах діє інший режим щоденної життєдіяльності. Однак таке твердження не зовсім об'єктивне, оскільки і в обласному центрі, і в районах — насамперед прикордонних, яких вісім, — введено певні обмеження і правила, що регламентують ті чи ті дії. Наприклад, заборонено полювати на територіях, що прилягають до українсько-російського кордону, сільськогосподарські роботи, аеро- і відеозйомку, користуватися радіостанціями тощо. Загалом страждають любителі око-витої, оскільки спиртне не продають із 23-ї до 6-ї години ранку, так само, як і особам у військовій формі. Облаштовано 30 блокпостів, з яких 19 стаціонарні й постійно діючі, а 11 — мобільні. Правоохоронці контролюють рух автомобільного транспорту, за потреби перевіряють вантажі.

Щойно завершилися дводенні навчання з цивільного захисту населення, які хоч і мали найнижчий ступінь ризику виникнення надзвичайних ситуацій, стали перевіркою на наявність сил і засобів для їх можливої ліквідації. Тобто область адаптувалася до воєнного стану без особливих зусиль і стресів.

Але спроби розхитати ситуацію були. Зокрема, базарні міняйла наприкінці листопада штучно підняли ціну на долар до 30 гривень, але за день-другий поспіхом відступили.

Не обійшлося без окремих сплесків ажіотажного попиту на певні продукти і повсякденні товари, серед них сіль. Проте магазини швидко наповнили прилавки і сіллю, і сірниками, і милом, і всім, що могло блискавично щезнути через паніку. Зафіксовано спроби поширення фейкових (читай провокаційних) смс-повідомлень на телефони чоловіків, які живуть у прикордонному Путивльському районі. Їх закликали негайно прийти з речами до найближчого військового комісаріату і бути готовими до відправлення в армію.

Чи не найсвіжіший штрих до ситуації — скасування офіційного відкриття новорічної ялинки в Сумах. Хоч зелену красуню вже встановили на головній площі міста і біля неї часто зупиняються перехожі, що помилуватися чи сфотографуватися, вирішили запалити гірлянди без урочистостей і вишуканості. Адже у місті діють певні обмеження на проведення масових заходів у приміщеннях і просто неба. Однак і в Сумах, і на Сумщині, і в усій Україні новий рік неодмінно настане і свято буде.

Запоріжжя. Мисливці почекають, а керівники мають погасити борги із зарплати

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

Жителі Запоріжжя відчули на собі введення в області воєнного стану через сумнівні дії носіїв проросійської пропаганди, провокаторів і примітивних шахраїв. В обласному центрі та інших населених пунктах почали поширювати чутки про запровадження комендантської години, негайну масову мобілізацію, конфіскацію особистого транспорту чи житла для військових, трудову повинність, припинення залізничного та автобусного сполучення. А в Мелітополі кілька проїждисвітлів цілеспрямовано пішли до помешкань літніх людей і, розповідаючи про правила поведінки під час «комендантської години», спробували пограбувати. Тобто ці реалії зайвий раз підтверджують: воєнний стан в окремій області чи у всій державі потребує серйозного інформаційного супроводу.

Бо насправді, як і передбачено, реаліями воєнного стану здебільшого переймаються не пересічні люди, а представники силових структур, відповідних служб і органів місцевого самоврядування. У Запоріжжі вже провели засідання ради оборони, на якому визначили завдан-

ня для територіальних підрозділів силовиків, керівникам місцевих органів влади і служб цивільного захисту. На території області почалися певні підготовчі заходи: підготували до дій за призначенням системи зв'язку та оповіщення, захисні споруди цивільного захисту і протирадіаційні укриття, мережу лікувальних закладів, опрацювали кроки щодо ймовірного введення режиму світломаскування, подбали про рівень протипожежної безпеки тощо.

А без помітних змін особливо на міжнародному рівні не обійшлося. Приміром, 4—5 грудня в Запоріжжі ма-

ли відбутися товариські матчі з футболу між збірними України та Португалії, однак закордонні гості відмовилися приїхати до обласного центру. Причиною такого рішення стали рекомендації МЗС Португалії та УЄФА утриматися від візиту до міста після введення воєнного стану в окремих областях України.

Серед недавніх змін — тимчасова заборона полювання із 7 грудня. Голова обласної державної адміністрації Костянтин Бриль уже дав доручення департаменту екології та природних ресурсів підготувати відповідний проект розпорядження про заборону,

яка буде чинною до закінчення режиму воєнного стану. Утриматися від полювання доведеться мисливцям у Якимівському, Приазовському, Більмацькому, Розівському та Приморському районах, які межують із територією, де триває операція Об'єднаних сил, чи розташовані неподалік державного кордону.

«Не можемо допустити, щоб агресори чи провокатори скористалися ситуацією і озброєними пересувалися територією Запоріжжя під виглядом мисливців», — пояснює цей вимушений крок Костянтин Бриль.

Серед цікавих нововведень — ініціатива облас-

ної влади, використовуючи певні можливості, надати введенням воєнного стану, вжити радикальних заходів до керівників місцевих підприємств, які своєчасно не виплачують заробітну плату. Про це йшлося на засіданні комісії з питань погашення заборгованості із заробітної плати Запорізької ОДА: присутні дійшли висновку, що припускають можливість примусового стягнення зарплати і навіть звільнення керівників підприємств — найбільших боржників. Соціальні заворушення людей, які зачекалися зарплати, під час воєнного стану не бажані.

Прикордонники посилюють заходи безпеки

Херсонщина. Адмінмежа із Кримом для українців відкрита

Олена ІВАШКО,
«Урядовий кур'єр»

Усі контрольні пункти в'їзду-виїзду, розташовані в Херсонській області на адміністративній межі із Кримом, а саме «Чонгар», «Каланчак» та «Чаплінка», для українців відкриті. Попри введення воєнного стану загальні правила перетину меж для громадян України не змінилися, жодних обмежень немає. Проте Україна закрила пункти пропуску на межі із Кримом для іноземців в обох напрямках. У разі агресії з боку півострова прикордонники на всіх пунктах посилюють заходи безпеки, побільшало військовослужбовців і зброї.

Як повідомили в Азово-Чорноморському регіональному відділенні ДПС України, у період воєнного стану пропуск осіб до тимчасово окупованих територій АР Крим через адміністративну межу здійснюватимуть лише за українськими документами. Винятки робитимуть представникам іноземних медіа, правозахисних організацій, гуманітарних місій у разі наявності в них необхідних документів та спеціальних дозволів, виданих Державною міграційною

службою України, як це передбачено законодавством. У кожній окремій ситуації ухвалюватимуть рішення на самих контрольних пунктах в'їзду-виїзду.

Як зазначив помічник начальника Азово-Чорноморського регіонального відділення ДПС України Максим Сорока, ті іноземні громадяни, які на законних підставах до цього поїхали на окупований півострів, зможуть повернутися безперешкодно.

Кримчани в нових правилах поки що проблем не бачать. П'ятий рік вони перетинають адмінмежу із двома паспортами. Показова ситуація на КПВВ «Каланчак», де попри посилення охорони все спокійно, черг немає, проходження адмінмежі в бік материкової України у громадян займає лічені хвилини. Автомобілі перевіряють ретельніше, але черг також немає. Прикордонники працюють оперативно і злагоджено.

Якщо раніше щодня на КПВВ «Каланчак» адмінмежу перетинали 2,5 тисячі осіб, з часу введення воєнного стану їх значно поменшало.

Днями прикордонники та СБУ викрили незаконний канал переправлення людей

КОРИСНО ЗНАТИ

ТОП-11 запитань та відповідей
щодо правил розмитнення автомобілів
з іноземною реєстрацією

У зв'язку із внесеними змінами до Митного кодексу України щодо нових умов ввезення транспортних засобів до ДФС надходять численні запити від платників податків щодо митного оформлення автівок з іноземною реєстрацією. Наводимо ТОП-11 запитань та відповідей на них, які найчастіше цікавлять платників податків.

1 Які документи потрібно подати для митного оформлення авто, ввезених в Україну з Литви, Польщі, Болгарії, Німеччини:
— на автомобілі, ввезенні в режимі тимчасового ввезення;
— на автомобілі, ввезені в режимі транзиту;
— на автомобілі, в яких транзит прострочений;
— на автомобілі, в яких транзит не прострочений;
— на автомобілі, які будуть ввозитись з Європи, згідно з новим законом?

В усіх перелічених випадках разом з митною декларацією (оформлюється митним брокером) на транспортний засіб, що декларується в режим імпорту (вільного обігу), подаються такі основні документи:
— реєстраційні (технічні) документи на транспортний засіб (як правило, це технічний паспорт);
— документи, що підтверджують право власності особи на транспортний засіб (як правило, це договір купівлі-продажу) або право ним розпоряджатися та декларувати (як правило, це доручення);
— рахунок-фактуру (інвойс) або інший документ, який визначає вартість товару (можливо, це буде один і той самий документ, що підтверджує право власності).

2 В якому місці та в якій митниці можна розмитнити транспортний засіб, який вже є в Україні або який тільки планують ввезти в Україну?

Митне оформлення можна здійснити у будь-якій митниці України.
Адреси та реквізити конкретних місць оформлення можна знайти на субсайтах територіальних органів ДФС або на веб-порталі ДФС.

3 Чи можна не виїжджати з України, а здійснити митне оформлення в митниці свого регіону?

Можна не виїжджати, а подати необхідні документи і пред'явити транспортний засіб у будь-яку митницю (найближчу).

4 Чи може бути авто заявлене в режим «імпорт» особою, яка не перетинала на цьому авто кордон?

Може бути заявлене особою, яка не перетинала митний кордон, за умов подання документів, що підтверджують право власності цієї особи на транспортний засіб або право ним розпоряджатися та декларувати (доручення).

5 Чи може скористатися знижкою протягом 90 днів людина, яка вже розмитнила таке авто?

Ні, знижка протягом 90 днів (тобто коефіцієнт 0,5 при сплаті акцизного податку) може бути застосована при оформленні громадянином лише одного легкового транспортного засобу.
Один транспортний засіб може бути оформлений тільки один раз. Якщо автомобіль вже був оформлений митницею раніше та сплачені платежі, то оформити цей самий автомобіль ще раз і скористатись знижкою (коефіцієнт 0,5) неможливо.

6 Чи може згідно з новими законами авто в'їжджати на територію України з підготовленою попередньою митною декларацією без сплати заставних платежів, якщо авто заявлене в режим «імпорт»?

Якщо громадянином прийнято рішення про ввезення автомобіля (легковий автомобіль, код 8703 за УКТ ЗЕД), то подання попередньої митної декларації та гарантування сплати митних платежів обов'язкові. У такому випадку застосування грошової застави є тільки одним із видів забезпечення сплати митних платежів, хоча можуть бути обраними й інші види гарантування.
Грошова застава як обов'язковий вид гарантії застосовується тільки у разі транзитного переміщення резидентом України транспортного засобу, що перебуває на постійній реєстрації за межами України.

Чи треба власникові, який переміщує транспортний засіб через митний кордон України, забезпечити переклад необхідних документів українською мовою

Документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, подаються контролюючому органу українською мовою, офіційною мовою митних союзів, членом яких є Україна, або іншою іноземною мовою міжнародного спілкування.
Контролюючі органи вимагають переклад українською мовою документів, складених іншою мовою, ніж офіційна мова митних союзів, членом яких є Україна, або іншою іноземною мовою міжнародного спілкування тільки у разі, якщо дані, які містяться в них, є необхідними для перевірки або підтвердження відомостей, зазначених у митній декларації. У такому разі декларант забезпечує переклад зазначених документів за власний рахунок.
Нагадаємо, власник транспортного засобу (далі — ТЗ) або вповноважена особа, який переміщує ТЗ через митний кордон України, пред'являє його контролюючому органу для проведення митного огляду й подає оригінали та ксерокопії таких документів:

що підтверджують право власності на ТЗ або користування ним (у тому числі з правом розпорядження);
реєстраційних (технічних) документів на транспортний засіб (якщо він перебував на обліку в реєстраційному органі іноземної держави чи України) з відмітками про зняття транспортного засобу з обліку, якщо такі документи видаються реєстраційним органом; митної декларації — у разі потреби;
МД (у разі транзиту ТЗ, нового або знятого з обліку в реєстраційному органі, через митну територію України);
що підтверджують право на надання пільг в оподаткуванні (у разі митного оформлення ТЗ з наданням пільг в оподаткуванні);
паспортних документів та інших документів, визначених законодавством України та міжнародними договорами України, що дають право на перетин державного кордону, та/або паспорта громадянина (посвідчення особи з відміткою про місце проживання); посвідки чи іншого документа про постійне (тимчасове) проживання в Україні або за кордоном тощо;
довідки про ідентифікаційний номер громадянина (за наявності).

Отже, контролюючі органи в окремих випадках можуть вимагати переклад українською мовою документів, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення ТЗ, що переміщуються через митний кордон України громадянами, тільки якщо дані, які містяться в них, є необхідними для перевірки або підтвердження відомостей, зазначених в оригіналах документів.
Відповідна норма визначена ч. 1 ст. 254 Митного кодексу України від 13 березня 2012 року 4495-VI зі змінами та доповненнями та п. 7 Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України, затверджених наказом Державної митної служби від 17.11.2005 № 1118, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 листопада 2005 р. за № 1428/1170.
З цим та іншими роз'ясненнями можна ознайомитися в сервісі «Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс», перейти на який можна з головної сторінки офіційного веб-порталу ДФС (дане роз'яснення у категорії 214, підкатегорії 214.05).

7 Чи може людина сама звернутися на митницю та подати документи для імпорту авто, чи для цього потрібен спеціальний митний брокер? Якщо потрібен — де взяти перелік брокерських фірм, яка середня вартість брокерських послуг?

А) Теоретично громадянин може спробувати самостійно заповнити митну декларацію та подати необхідні документи (законодавством це не заборонено).
Але краще звернутись до митного брокера — до кваліфікованого спеціаліста, оскільки законодавством передбачено, що транспортні засоби декларуються із заповненням митної декларації, порядок заповнення якої потребує спеціальних знань та певного програмного забезпечення. Крім того, паперова митна декларація повинна обов'язково супроводжуватись її електронною копією.
Неправильне заповнення митної декларації може призвести до неприємностей (аж до складання протоколу про порушення митних правил).
Б) Інформація про митних брокерів постійно оновлюється та розміщується на офіційному веб-порталі Державної фіскальної служби України у рубриці «Реєстри» (<http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/reestri/>).
В) Інформацію про вартість брокерських послуг можна дізнатись у митних брокерів (ДФС не контролює цю вартість).

8 Чи потрібно приїжджати на авто в зону митного огляду для його огляду?

Митне оформлення здійснюється у будь-якій митниці України, але з обов'язковим пред'явленням авто, тобто:
— пред'явлення авто митниці є обов'язковим;
— рішення про проведення митного огляду приймає посадова особа митниці з урахуванням вимог Митного кодексу.
Оскільки митні формальності здійснюються в зонах митного контролю, то приїжджати в зону митного контролю обов'язково.

9 Якщо сплачений штраф за прострочення транзиту, чи треба сплачувати 8500 грн штрафу, передбаченого новим законом?

Сплата штрафу у разі порушення громадянином митних правил не звільняє цього громадянина від виконання взятих на себе зобов'язань щодо дотримання митного режиму.
Якщо після сплати штрафу транспортний засіб, ввезений в режимі транзиту або тимчасового ввезен-

ня, продовжує перебувати на території України, є підстави вважати, що цей автомобіль продовжує перебувати в Україні з порушенням митного законодавства.
Новим законом передбачено, що, незважаючи на сплачений раніше штраф, добровільна сплата коштів у розмірі 8500 грн (яка не є штрафом) є обов'язковою при оформленні в режим імпорту транспортного засобу, щодо якого порушено строки та умови режимів транзиту чи тимчасового ввезення.

10 На які реквізити має сплачуватися добровільний платіж 8500 грн та як дізнатися, чи треба його платити?

Передбачені новим законом добровільні кошти (8500 грн) сплачуються одночасно з митними платежами і в такому самому порядку.
Реквізити депозитного рахунку, на який сплачуються кошти (митні платежі, добровільні кошти), є індивідуальними для кожної митниці.
Інформацію про реквізити депозитного рахунку митниці, в якій громадянин планує оформлювати авто, можна знайти на субсайтах територіальних органів ДФС, дізнатись у працівників підрозділу митниці, в якому безпосередньо буде проводитись оформлення, або в митного брокера.

11 Хто і як визначає вартість авто, з якої платиться ПДВ та мито?

Документами, що підтверджують вартість придбаного громадянином автомобіля, є:
— договір купівлі-продажу;
— інвойс;
— банківські або інші платіжні документи;
— експортна декларація;
— довідкова інформація щодо вартості аналогічних транспортних засобів у країні експорту.
У цих документах повинні бути зазначені дата продажу, номер шасі (рами), кузова (або ідентифікаційний номер), номер двигуна автомобіля, його модель, рік виготовлення, а також ім'я та прізвище особи, якій продано автомобіль.
За наявності підстав вважати, що заявлено недостовірну вартість, або у разі відсутності вищевказаних документів митниця ДФС визначає вартість автомобіля самостійно.

МЕДИЦИНА

Бджоли — це лікарі, й психотерапевти, і постачальники високоякісних продуктів харчування, і фінансова підтримка, стверджує чернівчанин Віктор Головченко. Пасічник за фахом, він переконався у цьому на власному досвіді й досвіді рідних.

Завдяки цим комахам, стверджує фахівець, він майже ніколи не звертається до лікарів. А коли якось потрапив до лікарні, бджілки швидко допомогли вправитися із хворобою.

Віктор Головченко бджільництвом займається майже все життя: має пасіку в селі, а три сім'ї бджіл навіть тримає на балконі своєї квартири у чернівецькій багатоповерхівці. Останні 27 років ще й навчає бджільництва всіх охочих: завідує природничим відділом Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді та керує гуртком «Юні бджоларі». Там школярі мають змогу доглядати за справжніми вуликами і здобувати професію пасічника.

«Доведено: 80% довгожителів у світі — це пасічники, — запевняє пан Віктор. — Працюючи із бджолами, ви не лише оздоровлюєтеся медом та іншими апі-продуктами, а ще й дихаєте цілющим повітрям із вуликів, відчуваєте звуки і запахи комах».

Знеболює вдесятеро краще за анальгін

УК Як вам бджоли допомагають лікуватися?

— Майже не хворію, але років із 15 тому таки потрапив у лікарню. Кровила виразка дванадцятипалої кишки. У лікарні підлікували (велике їм спасибі) і виписали додому. А вдома я взявся за спиртову настоянку прополісу. Пив по 20 крапель за півгодини перед їдою тричі на день. За місяць-два забув про виразку, і досі вона мене не турбує. Потім радив цей рецепт свасі, теці, знайомим і переконався, що 30—40-відсоткова настоянка прополісу затягує всі виразки і тамує біль.

УК Як готувати таку настоянку?

— Роблю її сам. На рамках завжди є дрібні крупинки прополісу. Заливаю цей прополіс спиртом і тиждень настоюю в темній пляшці, щодня струшуючи.

УК Що ще лікує прополіс?

— Мої колеги знають: якщо болить зуб, треба взяти горошину прополісу і прикласти до ясен. Біль швидко минає. Прополіс — у 6—10 разів сильніше знеболювальне, ніж анальгін. Добре ним полоскати горло чи просто жувати його в разі ангіни.

УК Чому такий корисний прополіс?

— Це спеціально створений бджолами засіб проти мікробів. Бджоли бережуть свій вулик від проникнення шкідливих мікроорганізмів. Бджола навіть не гине у вулику — завжди летить якнайдалі, щоб не засмічувати його. Навіть якщо котрась випадково загине у вулику — інші комахи виносять її надвір.

Але всіляке буває. Уявіть, що восени, приваблена теплом, у вулик залізла зимувати миша. Бджоли, звісно, зажалить її, але що робити із трупом, щоб не розносилися хвороботворні мікроби? Вони дохлу мишу повністю вкривають шаром прополісу, муміфікуючи її. І в такому стані та миша може зберігатися десятки років без шкоди для бджолої сім'ї. Ось який захист від мікробів, природний антибіотик.

Фото автора

Бджолар Віктор Головченко:

«Ліки з вулика — від усіх хвороб»

Бджоли дають і молоко, і хліб

УК Пилок на своїй пасіці збираєте? Вживаєте його?

— Квітковий пилок не вважаю продуктом бджільництва. Це просто побічний продукт, який пасічники навчилися збирати, встановлюючи пилковловлювачі на вулику. Природа так створила квітку, що нектар перебуває на самому дні її маточки. І щоб його добути, бджола мусить залізти у квітку. Під час цього до ворсинок на її тілі, як реп'яшки, чіпляється пилок. Перелітаючи із квітки на квітку, бджола переносить його, здійснюючи перехресне запилення. Пилок із тіла бджола зчищає в кошички на задніх лапках і приносить його у вулик. Пилок у вигляді жовтих чи коричневих (залежно від виду квітів) крупинок бджолар збирає щодня, інакше за ніч він відсиріє. Так, пилок — це унікальний набір вітамінів та мікроелементів, але значно кращий за нього бджолиний хліб.

УК Що це за продукт?

— Коли бджола приносить пилок у вулик, вона його передає іншій бджолі-приймальниці. А та складає у комірці, обробляє спеціальною речовиною, а зверху заливає медом, запечатуює для дозрівання. Там він переробжує і перетворюється на бергуд, тобто бджолиний хліб. Три дні бджоли годують своїх личинок маточним молочком, а далі — цим хлібом. Якщо ж личинку годувати тільки молочком, то з неї виростає не робоча бджола, а вдвічі довша за неї бджолина матка, яка єдина у вулику дає потомство. Ось яку силу має молочко бджіл!

УК А звідки воно береться?

— Молоко виділяється із залоз молодих бджіл. У вулику є різні посади для бджіл, кожна виконує лише свою роботу. Котрась охороняє, інша приймає пилок, третя літає по нектар. І кожна за 30—35 днів життя по кілька днів працює

на всіх посадах по черзі. Так-от, із четвертого по восьмий день життя молоді бджоли годують личинок (секретом власних залоз, який за кольором і консистенцією нагадує згущене молоко). Це маточне молочко — фактично найдорожчий продукт бджільництва, еліксир від багатьох хвороб.

Хоч у бджільництві цінні всі продукти. Навіть мертві бджоли — сировина для настоянки, якою розтирають хворі суглоби і п'ють чоловіки для лікування простати.

До речі, ще один корисний для чоловіків продукт бджільництва, який вважають значно ефективнішим за віагру, — так званий гомогенат. Це вміст личинок трутня. Колись пасічники позбувалися зайвих трутнів, зрізуючи голови їхнім личинкам, а потім бджоли їх просто викидали. А тепер використовують як ліки.

УК Бджолиний віск також лікує?

— Лікував воском кашель, ангіну — робив із суміші воску й прополісу парові інгаляції. Із воску роблять мазі для лікування ран, мозолів, суглобів та хребта, шкірних хвороб тощо.

Підробний мед ніяк не перевіриш

УК Порадьте, як уникнути укусів бджіл.

— Бджоли кусають із трьох причин. По-перше, якщо бракує корму, вони сприймають людину на пасіці як загрозу залишитися без їжі, тож захищають вулики. Це здебільшого трапляється восени, коли поспішають запасти кормом на зиму, і якщо його бракує, стають агресивними.

По-друге, приводом для укусу стають різкі рухи людини біля бджіл. На пасіці все треба робити швидко, але плавно. Навіть якщо бачите, що бджола нападає, не тікайте. Опустіть голову, прикрийте руками обличчя (саме укуси в лице найнебезпечніші) і повільно віддаляйтеся.

ДОСЬЄ «УК»

Віктор ГОЛОВЧЕНКО. Народився у січні 1956 року. Закінчив Чернівецький державний університет ім. Юрія Федьковича за фахом викладача біології та хімії (1978 рік). Потім п'ять років досліджував іхтіофауну в Магаданській області. З 1987 року працює в Чернівецькому обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді завідувачем природничого відділу, керівником гуртків акваріумістів та бджоларів. Захоплення: риболовля, фото, бджільництво та садівництво.

По-третє, можуть покусати через те, що не терплять різких запахів: парфумів, бензину, погу тощо. Недарма наші предки йшли на пасіку тільки після того, як попарилися в лазні та одягли чисту білу сорочку. Саме білу — це не випадково. Пригадайте, хто в природі найбільший ворог бджіл. Ведмеді — кошлаті й темні, відбирають у бджіл мед. Тому бджоли агресивно сприймають темні кольори. Хоч карпатська порода дуже миролюбна.

У мене на балконі вулик стоїть багато років — сусіди навіть не здогадуються, що в них за стіною бджоли. Комахи проклали собі повітряний коридор завширшки 10—15 см і ним літають по нектар. Дружина розвішує білизну просто перед вуликом — вони її спокійно оминають. Хоч вважається, що стояти біля вулика слід ззаду або збоку.

УК Як перевірити, чи якісний мед?

— Є лише один надійний спосіб — мати знайомого пасічника. Бо можна мед підробити так, що виявити це під силу лише на дорогому лабораторному обладнанні. Якщо розвести цукровий сироп і покласти поряд із вуликом, бджоли його одразу переносять у стільники і перероблять на мед. І за всіма показниками це буде мед, тільки не квітковий. Хіба хімічний аналіз доведе, що користі від такого меду жодної.

УК У травні на базарах з'являється перший весняний рідкий мед. Побутує думка, що це розігрітий торішній, бо, мовляв, звідки йому так рано взятися.

— У травні може бути свіжий мед. Для цього необхідні медоносна база в місці розташування пасіки (першоцвіті, верба, мати-й-мачуха) і сильні бджолосім'ї. Маленька сім'я не збере так багато меду, щоб можна було відкачати надлишок.

УК Ще одне поширене упередження щодо виду меду. Мовляв, чистого меду з акації, соняшнику чи гречки не буває — все одно додаються домішки з інших рослин. Чи справді так?

— Мед чистим може бути. Для цього пасічники використовують властивість бджіл віддавати перевагу найбільшому медоносу. Скажімо, якщо поряд із пасікою зацвітуть акації, бджоли перестають звертати увагу на інші квіти. Якщо є велика бджолина сім'я, пасічники на початку цвітіння великого медоноса кладуть у вулики порожні рамки. Туди бджоли несуть мед із певного виду рослин. Після закінчення цвітіння мед із рамок відкачують. Так і отримують чистий мед з акації, соняшнику, липи тощо.

УК Який вид меду вважаєте найкориснішим?

— Міжнародна федерація бджільницьких об'єднань «Апімондія» з центром у Римі діє у понад 100 країнах. Так-от, кілька років поспіль вона визнає найкращим у світі медом саме український з акації й гречки. Хоч на смак акацієвий мед може різнитися залежно від місця збирання, типу ґрунту тощо.

Надія МАКУШИНСЬКА
для «Урядового кур'єра»

ДОКУМЕНТИ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 28 листопада 2018 р. № 1006
Київ

Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів

Відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері гос-подарської діяльності» Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Затвердити критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів, що додаються.

2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 28 листопада 2018 р. № 1006

КРИТЕРІЙ

за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів

1. Критеріями, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами, включеннями до розділу А Жовтого переліку відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 13 липня 2000 р. № 1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізації/видалення і Жовтого та Зеленого переліків відходів» (Офіційний вісник України, 2000 р., № 29, ст. 1217), є:

вид та кількість операцій з поводження з небезпечними відходами;
кількість видів небезпечних відходів, щодо яких здійснюються операції з поводження з небезпечними відходами, на момент отримання ліцензії;

впровадження суб'єктом господарювання у своїй діяльності системи управління якістю, що відповідає національним або міжнародним стандартам;

наявність порушень вимог ліцензійних умов провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами (за період не менш як п'ять років);

включення об'єкта підвищеної небезпеки до Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки.

2. Ризики настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами визначено в додатку 1.

3. Перелік критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами, їх показники та кількість балів за кожним показником, шкала балів та періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) визначені в додатку 2.

4. Віднесення суб'єкта господарювання до високого, середнього або незначного ступеня ризику здійснюється з урахуванням суми балів, нарахованих за всіма критеріями, визначеними у додатку 2, за такою шкалою:

від 41 до 100 балів — до високого ступеня ризику;
від 21 до 40 балів — до середнього ступеня ризику;
від 0 до 20 балів — до незначного ступеня ризику.

5. Планові заходи державного нагляду (контролю) у сфері провадження суб'єктами господарювання господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами здійснюються з такою періодичністю:

високого ступеня ризику — не частіше одного разу на два роки;
середнього ступеня ризику — не частіше одного разу на три роки;
незначного ступеня ризику — не частіше одного разу на п'ять років.

6. У разі коли за результатами планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) протягом останніх шести років для суб'єктів господарювання, які віднесені до середнього ступеня ризику, та протягом останніх десяти років для суб'єктів господарювання, які віднесені до незначного ступеня ризику, у суб'єкта господарювання не виявлено порушень ліцензійних умов провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами, наступний плановий захід державного нагляду (контролю) щодо такого суб'єкта господарювання здійснюється не раніше ніж через період часу, встановлений для відповідного ступеня ризику, збільшений у 1,5 раза.

Додаток 1
до критеріїв

РИЗИКИ

настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами

Цілі державного нагляду (контролю) (код)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності		Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)
	подія, що містить ризик настання негативних наслідків	негативний наслідок	
1. Життя та здоров'я людини (01)	потрапляння небезпечних відходів у навколишнє природне середовище	заподіяння шкоди здоров'ю людини (смерть, інвалідність, тимчасова втрата працездатності)	наявність порушень вимог ліцензійних умов провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами (за період не менш як п'ять років)
2. Належна якість продукції, робіт та послуг (майнові блага) (03)	неналежна якість виконання послуг із збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення небезпечних відходів	заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу (забруднення навколишнього природного середовища, погіршення якості природних ресурсів)	впровадження суб'єктом господарювання у своїй діяльності системи управління якістю, що відповідає національним або міжнародним стандартам
3. Навколишнє природне середовище (04)	потрапляння небезпечних відходів у навколишнє природне середовище	завдання шкоди навколишньому природному середовищу внаслідок неналежного поводження з небезпечними відходами	включення об'єкта підвищеної небезпеки до Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки

*У разі коли суб'єкт господарювання може бути віднесений до кількох показників критерію, бали нараховуються за кожним показником, а їх кількість додається.

Додаток 2
до критеріїв

ПЕРЕЛІК

критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами

Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)	Показники критеріїв	Кількість балів*
1. Включення об'єкта підвищеної небезпеки до Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки	так	5
2. Наявність порушень вимог ліцензійних умов провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами (за період не менш як п'ять років)	наявність порушень вимог ліцензійних умов, виявлених протягом останніх трьох років, що передують плановому відсутність порушень вимог ліцензійних умов	10
3. Проведення операцій з поводження з небезпечними відходами	збирання, зберігання небезпечних відходів утилізація небезпечних відходів знешкодження небезпечних відходів оброблення небезпечних відходів видалення небезпечних відходів захоронення небезпечних відходів до 20 видів небезпечних відходів більше 20 видів небезпечних відходів	5 0 2,5 5 5 2,5 10 10 15
4. Кількість видів небезпечних відходів, щодо яких здійснюються операції з поводження з небезпечними відходами, на момент отримання ліцензії	впроваджено систему управління якістю, що відповідає національним або міжнародним стандартам не впроваджено систему управління якістю, що відповідає національним або міжнародним стандартам	0 15

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2016 р. № 804 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами, що підлягає ліцензуванню, та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів» (Офіційний вісник України, 2016 р., № 91, ст. 2971).

2. Пункт 2 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1100 і від 9 листопада 2016 р. № 804, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 937 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 100, ст. 3076).

3. Пункт 37 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою 18 грудня 2017 р. № 1103 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 17, ст. 573).

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 28 листопада 2018 р. № 1007
Київ

Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, та визначається періодичність проведення заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів

Відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Затвердити критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів, що додаються.

2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 28 листопада 2018 р. № 1007

КРИТЕРІЙ

за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів

1. Критеріями, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, від 17 серпня 1998 р. № 1287 «Про затвердження переліку особливо небезпечних хімічних речовин, виробництво яких підлягає ліцензуванню» (Офіційний вісник України, 1998 р., № 33, ст. 1235; 2016 р., № 56, ст. 1943), є:

включення суб'єкта господарювання до Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки;

чисельність працівників суб'єкта господарювання на дату отримання ліцензії;

кількість особливо небезпечних хімічних речовин, що виробляються, на дату отримання ліцензії;

наявність порушень вимог ліцензійних умов провадження господарської діяльності (за період не менш як п'ять років).

2. Ризики настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин визначено в додатку 1.

3. Вичерпний перелік критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, їх показники та кількість балів за кожним показником визначено в додатку 2.

4. Віднесення суб'єкта господарювання до високого, середнього або незначного ступеня ризику здійснюється з урахуванням суми балів, нарахованих за всіма критеріями, визначеними у додатку 2, за такою шкалою:

від 41 до 100 балів — до високого ступеня ризику;
від 21 до 40 балів — до середнього ступеня ризику;
від 0 до 20 балів — до незначного ступеня ризику.

5. Планові заходи державного нагляду (контролю) у сфері провадження суб'єктами господарювання господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, здійснюються з такою періодичністю:

високого ступеня ризику — не частіше одного разу на два роки;
середнього ступеня ризику — не частіше одного разу на три роки;
незначного ступеня ризику — не частіше одного разу на п'ять років.

6. У разі коли за результатами планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) протягом останніх шести років для суб'єктів господарювання, які віднесені до середнього ступеня ризику, та протягом останніх десяти років для суб'єктів господарювання, які віднесені до незначного ступеня ризику, у суб'єкта господарювання не виявлено суттєвих порушень ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, наступний плановий захід державного нагляду (контролю) щодо такого суб'єкта господарювання здійснюється не раніше ніж через період часу, встановлений для відповідного ступеня ризику, збільшений у 1,5 раза.

Додаток 1
до критеріїв

РИЗИКИ

настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України

Цілі державного нагляду (контролю) (код)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності		Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)
	подія, що містить ризик настання негативних наслідків	негативний наслідок	
1. Життя та здоров'я людини (01)	аварія на виробництві особливо небезпечних хімічних речовин	смерть людини шкода, завдана здоров'ю людини (інвалідність, тимчасова втрата працездатності) внаслідок аварії, що сталася на виробництві особливо небезпечних хімічних речовин	чисельність працівників суб'єкта господарювання внесення суб'єкта господарювання до Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки
2. Навколишнє природне середовище (04)	аварія на виробництві особливо небезпечних хімічних речовин	школа, завдана навколишньому природному середовищу внаслідок аварії, що сталася на виробництві особливо небезпечних хімічних речовин (забруднення навколишнього природного середовища, погіршення якості природних ресурсів)	наявність порушень вимог ліцензійних умов провадження господарської діяльності (за період не менш як п'ять років)

Додаток 2
до критеріїв

ПЕРЕЛІК

критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України

Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)	Показники критеріїв	Кількість балів*
1. Чисельність працівників суб'єкта господарювання на момент отримання ліцензії	понад 10000 осіб від 1000 до 10000 осіб включно до 1000 осіб включно	20 15 10
2. Внесення суб'єкта господарювання до Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки	так	30
3. Кількість особливо небезпечних хімічних речовин, що виробляються	ні більше 50 хімічних речовин від 11 до 50 хімічних речовин від 1 до 10 хімічних речовин	0 20 10 5
4. Наявність порушень вимог ліцензійних умов провадження господарської діяльності (за період не менш як п'ять років)	наявність порушень вимог ліцензійних умов, виявлених протягом останніх трьох років, що передують плановому наявність порушень вимог ліцензійних умов, виявлених раніше останніх трьох років та не пізніше останніх п'яти років, що передують плановому відсутність порушень вимог ліцензійних умов	20 10 0

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету міністрів України
від 28 листопада 2018 р. № 1007

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1100 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, що підлягає ліцензуванню, та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів» (Офіційний вісник України, 2011 р., № 84, ст. 48).

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2016 р. № 805 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1100» (Офіційний вісник України, 2016 р., № 91, ст. 2972).

3. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1100 і від 9 листопада 2016 р. № 804, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 937 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 100, ст. 3076).

4. Пункт 12 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2017 р. № 1103 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 17, ст. 573).

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 28 листопада 2018 р. № 1002
Київ

Про внесення зміни до пункту 17 додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 710

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Внести зміну до пункту 17 додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 710 «Про ефективне використання державних коштів» (Офіційний вісник України, 2016 р., № 83, ст. 2739; 2017 р., № 100, ст. 3072), доповнивши абзац перший після слів «Венеціанському бісенале сучасного мистецтва» словами «, організації, проведення та забезпечення участі в міжнародних і національних заходах, виставках, ярмарках, спрямованих на популяризацію читання та української літератури у світі, що організовуються Українським інститутом книги».

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН

ДОКУМЕНТИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про делегацію України для участі
у переговорах з Європейським Союзом
про внесення змін до Додатка І-А до Угоди
про асоціацію між Україною, з однієї сторони,
та Європейським Союзом, Європейським
співтовариством з атомної енергії і їхніми
державами-членами, з іншої сторони

1. Утворити делегацію України для участі у переговорах з Європейським Союзом про внесення змін до Додатка І-А до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, в такому складі: ТРОФІМЦЕВА Ольга Василівна — заступник Міністра аграрної політики та продовольства України з питань європейської інтеграції, глава делегації
АНДРІЄВА Тамара Володимирівна — директор Департаменту міжнародного права Міністерства юстиції України
ЖЕМОЙДА Олександр Віталійович — генеральний директор Директорату стратегічного планування та євроінтеграції Міністерства аграрної політики та продовольства України
КАНЦУРОВ Олег Олександрович — Керівник Головного департаменту з питань економічної політики Адміністрації Президента України
ЛІНІЧЕНКО Денис Володимирович — заступник директора Юридичного департаменту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
МЕЛЬНИК Олена Володимирівна — заступник начальника управління співробітництва з Європейським Союзом — начальник відділу торговельного співробітництва, аналізу та прогнозування Департаменту міжнародного торговельно-економічного співробітництва та європейської інтеграції Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
ПИСАРЧУК Юрій Миколайович — заступник начальника управління — начальник відділу контролю класифікації товарів управління класифікації товарів Департаменту адміністрування митних платежів та митно-тарифного регулювання Державної фіскальної служби України

РОЖКОВ Олексій Валерійович — директор Департаменту міжнародного торговельно-економічного співробітництва та європейської інтеграції Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
РОМАНОВСЬКИЙ Олександр Володимирович — директор Департаменту міжнародного співробітництва Міністерства аграрної політики та продовольства України
САСНКО Сергій Валерійович — заступник директора Департаменту — начальник відділу юстиції, свободи та безпеки, гуманітарного та транскордонного співробітництва Департаменту Європейського Союзу та НАТО Міністерства закордонних справ України
СТЕФАНІШИНА Ольга Віталіївна — Генеральний директор Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції.
Дозволити главі делегації вносити в разі потреби за погодженням із керівниками відповідних центральних органів виконавчої влади зміни до персонального складу делегації.
2. Затвердити Директиви делегації України для участі у переговорах з Європейським Союзом про внесення змін до Додатка І-А до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (додаються, для службового користування).

Президент України П. ПОРОШЕНКО

м. Київ
4 грудня 2018 року
№225/2018-рп

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 28 листопада 2018 р. № 999
Київ

Деякі питання Електронного реєстру
листків непрацездатності

З метою запровадження Електронного реєстру листків непрацездатності Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Утворити Електронний реєстр листків непрацездатності як систему накопичення, зберігання та використання інформації про видані, продовжені та обліковані листки непрацездатності з використанням інформаційної інфраструктури Реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.
2. Міністерству соціальної політики, Міністерству охорони здоров'я, Національній службі здоров'я, Пенсійному фонду України за участю Фонду соціального

ного страхування розробити та внести до 1 лютого 2019 р. на розгляд Кабінету Міністрів України проект постанови Кабінету Міністрів України щодо визначення порядку організації ведення Електронного реєстру листків непрацездатності та надання інформації з нього.

3. Міністерству охорони здоров'я, Міністерству соціальної політики, Національній службі здоров'я, Пенсійному фонду України за участю Фонду соціального страхування забезпечити створення технічних можливостей для накопичення, зберігання в Електронному реєстрі листків непрацездатності та використання інформації про видані, продовжені та обліковані листки непрацездатності.

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 28 листопада 2018 р. № 1004
Київ

Про внесення зміни до пункту 5
переліку центральних органів виконавчої
влади, інших державних органів,
відповідальних за виконання зобов'язань,
що випливають із членства України
в міжнародних організаціях

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Внести зміну до пункту 5 переліку центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, відповідальних за виконання зобов'язань, що випливають із членства України в міжнародних організаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1371 «Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна» (Офіційний вісник України, 2002 р., № 38, ст. 1776; 2011 р., № 97, ст. 3536), доповнивши його після позиції

«Комісія з охорони морського довкілля Балтики (ГЕЛКОМ) Мінприроди, МЗС»

такою позицією:

«Комітет з інвестицій Організації економічного Мінекономрозвитку».

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН

оголошення ♦ оголошення ♦ оголошення ♦ оголошення ♦ оголошення ♦ оголошення ♦ оголошення

До прокуратури Луганської області для допиту як підозрювана та виконання вимог ст. 290 КПК України (відкриття матеріалів іншої сторони) у кримінальному провадженні № 42018130000000371 від 18.10.2018 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 1 ст. 109, ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 110 КК України, викликається Ковальчук Галина Леонідівна, 20.10.1970 року народження, яка зареєстрована та мешкає за адресою: Луганська область, м. Хрустальний, 2-й Мікрорайон, 24, кв. 48.

Для проведення слідчих дій Ковальчук Г. Л. необхідно прибути 10.12.2018 р. об 11 годині 30 хвилин за адресою: Луганська область, м. Северодонецьк, вул. Б. Ліщини, 27, до слідчого відділу прокуратури Луганської області.

При собі мати паспорт або інший документ, що посвідчує особу.

До прокуратури Луганської області для допиту як підозрювана та виконання вимог ст. 290 КПК України (відкриття матеріалів іншої сторони) у кримінальному провадженні № 42018130000000377 від 18.10.2018 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 1 ст. 109, ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 110 КК України, викликається Чаркіна Інга Євгенівна, 28.08.1969 року народження, яка зареєстрована та мешкає за адресою: м. Луганськ, кв-л Волкова, 12, кв. 24.

Для проведення слідчих дій Чаркіній І. Є. необхідно прибути 10.12.2018 р. об 11 годині 00 хвилин за адресою: Луганська область, м. Северодонецьк, вул. Б. Ліщини, 27, до слідчого відділу прокуратури Луганської області.

При собі мати паспорт або інший документ, що посвідчує особу.

До прокуратури Луганської області для допиту як підозрювана та виконання вимог ст. 290 КПК України (відкриття матеріалів іншої сторони) у кримінальному провадженні № 42018130000000375 від 18.10.2018 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 1 ст. 109, ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 110 КК України, викликається Степіна Олена Сергіївна, 06.12.1978 року народження, яка зареєстрована та мешкає за адресою: м. Луганськ, вул. 2-га Кожєва, 93.

Для проведення слідчих дій Степіній О. С. необхідно прибути 10.12.2018 р. о 10 годині 00 хвилин за адресою: Луганська область, м. Северодонецьк, вул. Б. Ліщини, 27, до слідчого відділу прокуратури Луганської області.

При собі мати паспорт або інший документ, що посвідчує особу.

Святошинський районний суд міста Києва викликає як обвинуваченого БЕЛАНЦЕВА Олега Євгеновича для розгляду кримінального провадження, внесеного до ЄРДР за № 42016000000002290 відносно БЕЛАНЦЕВА Олега Євгеновича, обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 27 ч. 3 ст. 110, ч. 4 ст. 27 ч. 1 ст. 111, ч. 2 ст. 27 ч. 2 ст. 28 ч. 2 ст. 437 КК України та повідомляє, що судовий розгляд по суті відбудеться 17.12.2018 р. о 13 год. 30 хв. у приміщенні Святошинського районного суду міста Києва за адресою: м. Київ, вул. Якуба Коласа, 27-А.

У разі неявки обвинуваченого до суду, оголошення вважається належним повідомленням, а кримінальне провадження буде здійснюватись за відсутністю обвинуваченого в порядку спеціального судового провадження.

Суддя С. І. Дячук

Святошинський районний суд міста Києва викликає як обвинувачену Фаріну Нелю Юріівну, 15.02.1967 року народження, для розгляду кримінального провадження, внесеного до ЄРДР за № 42016000000002769 відносно Фаріної Нелі Юріівни, обвинуваченої у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 111 КК України, та повідомляє, що судовий розгляд відбудеться 17.12.2018 р. о 13.00 год. у приміщенні Святошинського районного суду міста Києва за адресою: 03148, м. Київ-148, вул. Якуба Коласа, 27-А.

Суддя Святошинського районного суду м. Києва Ясельський А. М.

У разі неявки обвинуваченої до суду оголошення вважається належним повідомленням, а кримінальне провадження буде здійснюватись за відсутністю обвинуваченої в порядку спеціального судового провадження.

Святошинський районний суд міста Києва викликає як обвинувачену Кіт Марину Вікторівну, 11.06.1962 року народження, для розгляду кримінального провадження, внесеного 20.12.2016 р. до ЄРДР за № 42016000000004004 відносно Кіт Марини Вікторівни, обвинуваченої у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 111 КК України, та повідомляє, що підготовче судове засідання та розгляд клопотання про здійснення спеціального судового провадження відбудеться 17.12.2018 р. о 14.00 год. у приміщенні Святошинського районного суду міста Києва за адресою: 03148, м. Київ, вул. Якуба Коласа, 27-А.

Суддя Святошинського районного суду м. Києва Ясельський А. М.

У разі неявки обвинуваченої до суду, оголошення вважається належним повідомленням, а кримінальне провадження буде здійснюватись за відсутністю обвинуваченої в порядку спеціального судового провадження.

Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області (87505, м. Маріуполь, пр. Перемоги, 6) розглядає кримінальне провадження відносно Ликова Сергія Валерійовича, 5 липня 1970 року народження, за обвинуваченням у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України.

Обвинувачений Ликов Сергій Валерійович, останнє відоме місце проживання якого: Донецька область, Волноваський район, смт Ольгинка, вулиця Тельмана, 46, викликається для участі в розгляді вказаного кримінального провадження на 13 грудня 2018 року о 08.30 годині, кабінет № 204, другий поверх.

У випадку неможливості прибуття обвинувачений повинен повідомити суд про причини неявки, інакше справа буде розглянута в його відсутність на підставі документів, які є в матеріалах справи.

Суддя Шиян В. В.

У провадженні Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області перебуває обвинувальний акт по кримінальному провадженню, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №42016050000000523 від 15.06.2018 року за обвинуваченням Романова Романа Миколайовича у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364, ч. 1 ст. 258-3 КК України.

Суд викликає обвинуваченого Романова Романа Миколайовича, 24.09.1968 р.н., зареєстрований за адресою: Донецька область, м. Донецьк, вул. Стобуна, буд. 3, для участі в розгляді підготовчого судового засідання, яке відбудеться 13 грудня 2018 року о 14 годині 00 хвилин у приміщенні Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області за адресою: 85110, м. Костянтинівка, пр-т Ломоносова, 157, корпус 1, зал судового засідання № 2.

Ухилення від явки на виклик суду обвинуваченим та оголошення його в міждержавний та/або міжнародний розшук є підставою для здійснення спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження.

Справа розглядатиметься колегіально у складі **головуючого судді Леміщенко О. О., суддів Орчелота А. В., Мартиненко В. С.**

Дзержинський міський суд Донецької області (розташований за адресою: 85200, м. Торезьк, вул. Дружби, 4) викликає КУЛЕТШУ НАТАЛІЮ В'ЯЧЕСЛАВІВНУ (зареєстрована за адресою: Житомирська область, Житомирський район, смт Озерне, вул. Авіаційна, буд. 8, кв. 25) по кримінальному провадженню № 296/7656/16-к як обвинувачену у вчиненні злочину, передбаченого за ч. 1 ст. 258-3, ч. 2 ст. 260 КК України, в судовому засідання, яке відбудеться 11.12.2018 року о 14.00 годині.

Суддя Качаленко Є. В.

Судовий розгляд у кримінальному провадженні може здійснюватися за відсутності обвинуваченої (in absentia), яка переходується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності (спеціальне судове провадження) та оголошена у міждержавний та/або міжнародний розшук.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження, обвинувачена вважається належним чином ознайомленою з її змістом.

У провадженні Комінтернівського районного суду м. Харкова знаходиться кримінальне провадження № 646/13598/14-к стосовно Плигуна Романа Павловича, 30.09.1988 року народження, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 314, ч. 1 ст. 187, ч. 3 ст. 289 КК України.

Комінтернівський районний суд м. Харкова викликає Швеця О. О., останнє місце мешкання: м. Донецьк, вул. Путилівська, буд. 31, у судовому засідання, яке відбудеться 11 січня 2019 року о 10 годині 00 хвилин у залі № 2 Комінтернівського районного суду м. Харкова за адресою: м. Харків, пров. Брянський, 5. Справа розглядатиметься **суддею Ариничевою С. А.**

Дзержинський міський суд Донецької області (розташований за адресою: 85200, м. Торезьк, вул. Дружби, 4) розглядає кримінальне провадження за обвинуваченням Немова Юрія Валентиновича, 28.03.1978 року народження, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України. Обвинувачений Немов Ю. В. (зареєстрований за адресою: м. Донецьк, вул. Тренюва, 1в/26) викликається на 11.12.2018 року о 12.00 год. до суду, каб. № 8, для участі в розгляді справи по суті, **головуючий суддя Ткач Г. В.**

Судовий розгляд у кримінальному провадженні може здійснюватися за відсутності обвинуваченого (in absentia), який переходується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності (спеціальне судове провадження) та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

У провадженні Жовтневого районного суду м. Маріуполя Донецької області (87500, м. Маріуполь, пр. Металургів, 31) знаходиться кримінальне провадження за обвинуваченням Пилипенка Анатолія Миколайовича у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 258-3 ч. 1 КК України, який викликається для участі в розгляді кримінального провадження, яке відбудеться 11.12.2018 року о 13.00 год. у приміщенні суду за адресою: м. Маріуполь, пр-т Металургів, 31 (каб. 19/25).

Суддя О. Г. Васильченко

Дзержинський міський суд Донецької області (розташований за адресою: 85200, м. Торезьк, вул. Дружби, 4) викликає КАЛІНУ СЕРГІЯ АНАТОЛІЙОВИЧА (зареєстрований за адресою: Сумська область, м. Охтирка, вул. Київська, буд. 105, кв. 14) по кримінальному провадженню № 591/3415/17 як обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України, в судовому засідання, яке відбудеться 11.12.2018 року о 14.00 годині. **Суддя Качаленко Є. В.**

Судовий розгляд у кримінальному провадженні може здійснюватися за відсутності обвинуваченого (in absentia), який переходується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності (спеціальне судове провадження) та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Дзержинський міський суд Донецької області (розташований за адресою: 85200, м. Торезьк, вул. Дружби, 4) розглядає кримінальне провадження за обвинуваченням Ковзюкова Олександра Валентиновича, 15.08.1979 року народження, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України. Обвинувачений Ковзюков О. В. (зареєстрований за адресою: м. Донецьк, вул. Шахтна, 26/2) викликається на 11.12.2018 року об 11.00 год. до суду, каб. № 8, для участі в розгляді справи по суті, **головуючий суддя Ткач Г. В.**

Судовий розгляд у кримінальному провадженні може здійснюватися за відсутності обвинуваченого (in absentia), який переходується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності (спеціальне судове провадження) та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

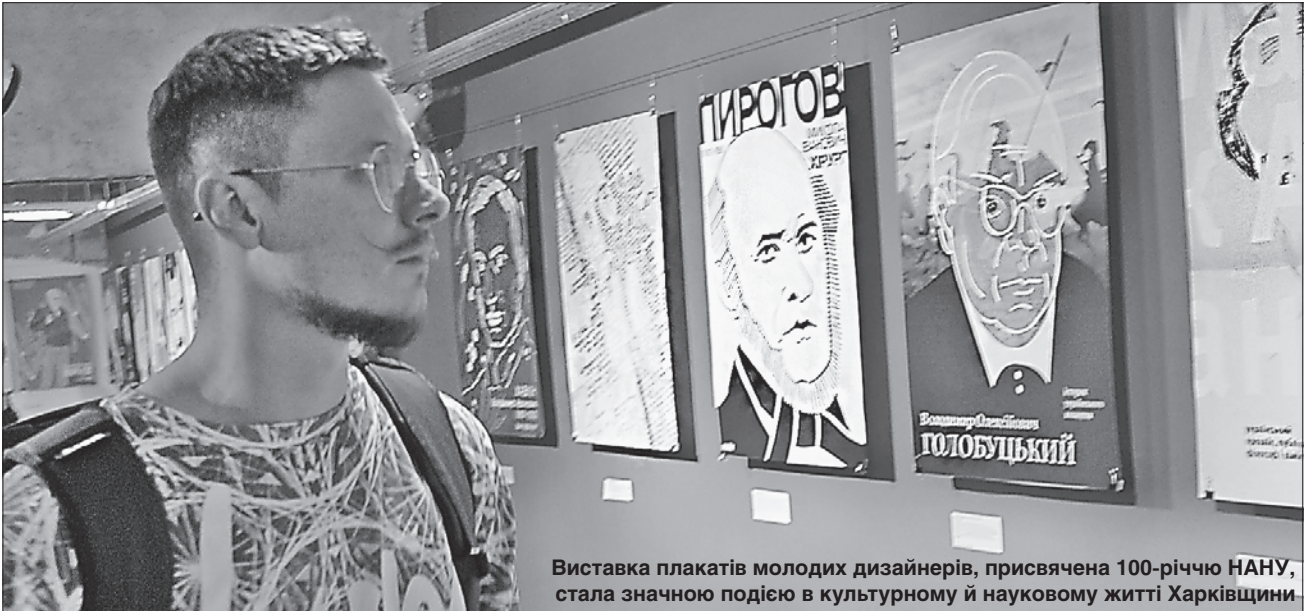
Дзержинський міський суд Донецької області (розташований за адресою: 85200, м. Торезьк, вул. Дружби, 4) розглядає кримінальне провадження за обвинуваченням Пугач Марини Михайлівни, 24.10.1985 року народження, у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України. Обвинувачена Пугач М. М. (зареєстрована: м. Донецьк, вул. Брюсова, 61) викликається на 11.12.2018 року о 13.00 год. до суду, каб. № 8, для участі в розгляді справи по суті, **головуючий суддя Ткач Г. В.**

Судовий розгляд у кримінальному провадженні може здійснюватися за відсутності обвинуваченого (in absentia), який переходується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності (спеціальне судове провадження) та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Науковці очима молодих дизайнерів

Виставка плакатів молодих дизайнерів, присвячена 100-річчю НАНУ, стала значною подією в культурному й науковому житті Харківщини

Володимир ГАЛАУР,
«Урядовий кур'єр»

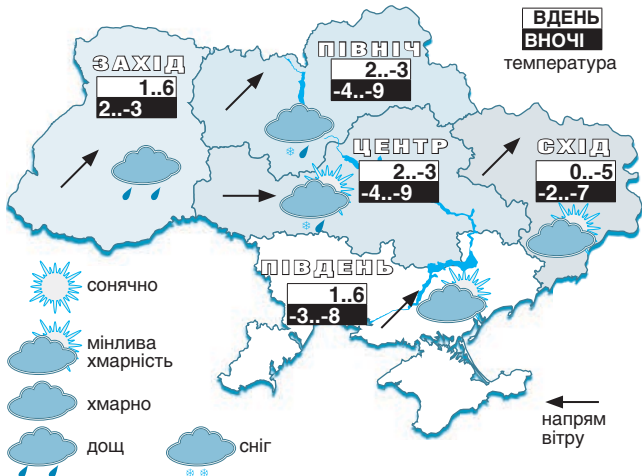
ЮВІЛЕЙ. До 100-річчя Національної академії наук України в Харкові відкрили виставку плакатів «Харків науковий. Вчені очима молодих дизайнерів». Експозиція з понад 100 робіт складалася із плакатів, які створили студенти кафедр графічного дизайну Харківської державної академії дизайну і мистецтв

засобами графічного дизайну, портретної галереї художніх образів лідерів харківської й української науки. «Серед засновників НАНУ було троє харків'ян. За час існування установи 25% науковців були з нашого регіону. Багато фундаментальних прикладних відкриттів, досягнень та створення наукових шкіл асоціюються з Харківською областю. Голова Харківської облдержадміністрації Юлія Світ-

лична ініціювала проведення наших обласних урочистостей з нагоди 100-річчя НАНУ, до переліку яких увійшов і цей захід», — зауважив під час урочистої церемонії відкриття виставки заступник голови ХОДА Анатолій Бабічев. Основна мета заходу — популяризація науки серед молоді, яка, за словами ректора ХДАДМ Віктора Даниленка, цілком реалізувалася.

«Працюючи, наші студенти передусім ознайомилися з біографіями та роботами науковців», — зазначив Віктор Даниленко. «Підтримую думку про те, що Харків — унікальне місто. Адже саме тут народжувалися геніальні науковці й митці. Наука і творчість завжди були і є візитівкою краю», — сказав голова Північно-східного центру НАНУ академік Володимир Семиноженко.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 8 ГРУДНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	-4 -9	+2 -3	Черкаська	-5 -10	+2 -3
Житомирська	-3 -8	+2 -3	Кіровоградська	-5 -10	+2 -3
Чернігівська	-4 -9	+2 -3	Полтавська	-5 -10	0 -5
Сумська	-5 -10	+2 -3	Дніпропетровська	-3 -8	+2 -3
Закарпатська	+1 -4	0 +5	Одеська	-1 -6	+1 +6
Рівненська	0 -5	-1 +4	Миколаївська	-3 -8	+1 +6
Львівська	+2 -3	+1 +6	Херсонська	-3 -8	+1 +6
Івано-Франківська	+2 -3	+1 +6	Запорізька	-3 -8	-1 +4
Волинська	+2 -3	+1 +6	Харківська	-2 -7	0 -5
Хмельницька	0 -5	0 +5	Донецька	-2 -7	0 -5
Чернівецька	+2 -3	0 +5	Луганська	-2 -7	0 -5
Тернопільська	+2 -3	0 +5	Крим	0 -5	+2 +7
Вінницька	-4 -9	+2 -3	Київ	-5 -7	-1 +1

Укргідрометцентр

Луганська «Удача» долає моря та океани

Іванка МІЩЕНКО
для «Урядового кур'єра»

УНІКАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ ПОХІД. За 100 днів команда з України на саморобному вітрильному катамарані «Удача» під керівництвом відомого мандрівника, луганчанина, голови комісії вітрильного туризму федерації спортивного туризму Луганської області Євгена Коротких допливла з Одеси до острова Тенерифе (Іспанія). Команда вітрильників зробила перехід протяжністю 6000 кілометрів через Чорне, Середземне моря та ділянку Північної Атлантики. Українські мандрівники пройшли Туреччину, Грецію, Іспанію, Марокко.

Як зазначає прес-служба обласного департаменту молоді і спорту, за протяжністю і тривалістю маршруту здійснений українцями похід на розбірному вітрильному катамарані унікальний у світовому вітрильному туризмі, який завершився успішно і з гарними результатами.

Газета «Урядовий кур'єр» у 2010 році писала про Євгена

Команда вітрильників зробила перехід протяжністю 6000 кілометрів

Коротких, інженера-енергетика за освітою, який останні 15 років працював керівником дитячого туристського гуртка в Луганську й захоплювався морськими регатами, ходив під вітрилами разом із дру-

жинами-інженерами. 2008-го він здійснив перехід через п'ять морів. А 2010-го Євген Коротких розповідав про те, що «треба збирати гроші на купівлю нових вітрил — для подорожі через Атлантику». Тож

знадобилося майже вісім років, щоб мрія здійснилася. Організаторами мандрівки стали Федерація спортивного туризму України спільно з Федерацією спортивного туризму Луганської області.

Пришкільний майданчик для різних видів спорту

Олена ІВАШКО,
«Урядовий кур'єр»

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ. У початковій школі Миколаївського муніципального колегіуму завершено реконструкцію спортивного майданчика. Роботи тривали майже три роки. Протягом цього часу з міського бюджету було надано майже 8 мільйонів гривень. Багатофункціональний майданчик зі спеціальним покриттям призначено для занять різними видами спорту. Його обладнано електронним табло, є трибуни для глядачів, захищені від дощу, LED-освітлення, огорожа, враховано місце для зберігання спортивного інвентарю.

Як розповів директор муніципального колегіуму Сергій Січко, жодних коштів з батьків не збирали. Миколаївці самі охоче підтримали ідею створити комфортний привабливий простір для власних дітей. За кожним з 19 класів закріпили ділянку, і почалося змагання за кращий благоустрій. Упорядкування території тривало паралельно з будівництвом спортивного майданчика. Тепер шкільне подвір'я прикрашають навіть фонтан та альтанка, виготовлені стараннями батьків. На території висаджено різноманітні дерева, кущі та квіти, тож діти знайомляться з природою.

Миколаївський міський голова Олександр Сенкевич подякував містянам за роботу, яку вони разом з директором колегіуму проводять на території школи. «Така співпраця — чудовий приклад об'єднання зусиль, щоб наші діти навчалися й відпочивали в максимально зручних умовах», — зазначив він.

37 відер вареників — на передову

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

ПОДАРУНОК ВІЙСЬКОВИМ. Через керівника Черкаського центру допомоги армії Оксану Циганок Білозірська об'єднана терито-

ріальна громада передала військовим у зону проведення операції Об'єднаних сил 37 відер вареників. Їх ліпили працівники виконкому сільської ради разом з працівниками закладів освіти, культури, центру надання соціаль-

них послуг та лікарні. Молодші жителі громади передали бійцям листівки.

Як повідомила прес-служба Черкаської облдержадміністрації, активні жителі Білозірської ОТГ традиційно намагаються допомогти бій-

цям на передовій у міру сил і можливостей. Крім смачного подарунка, цього разу туди доправили ще й корисний — бензопилу. Цей інструмент дуже потрібен на передовій для облаштування військових позицій.

«УРЯДОВИЙ КУР'ЄР» ЗАЛИШАЄТЬСЯ ГАЗЕТОЮ

У зв'язку з передплатною кампанією на наступний рік наші читачі дедалі частіше запитують: яким буде «Урядовий кур'єр» 2019-го? Це буде газета чи офіційний бюлетень? Відповідаємо: «Урядовий кур'єр» у 2019 році й у майбутньому виходитиме як газета, а не як офіційний бюлетень. Підстава для цього — Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення офіційної публікації законів України та інших нормативно-правових актів», який набув чинності 21 жовтня цього року. Тож наше видання буде і надалі щоденним загальнодержавним друкованим засобом масової інформації.